

Gemeentelijk Grondstoffenbeleidsplan 2024-2030

Minder afval & meer waardevolle grondstoffen

Vastgesteld door
de gemeenteraad
op 2 juli 2024

Inhoud

Voorwoord

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond en aanleiding	3
1.2	De 'positie' van het GGP	3
1.3	Een participatieaanpak: hoe is het GGP tot stand gekomen	3
1.4	Focus op wat willen we bereiken én het hoe gaan we het uitvoeren	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Waar staan we nu? Huidige situatie en perspectief	5
2.1	Reductie van restafval – trendbreuk noodzakelijk	5
2.2	CO ₂ -reductie door vermindering restafval en betere grondstofscheiding	6
2.3	Financieel perspectief op basis van verwerking en recyclingkosten	7
3	Wat willen we bereiken? Ambities en doelstellingen	8
3.1	Strategie	8
3.2	Ambities en doelstellingen	9
3.3	Samenhang en balans	10
4	Wat gaan we daarvoor doen? Maatregelen	11
4.1	Preventie en bewustwording	12
4.2	Service en inzamelvoorzieningen	15
4.3	Prijsprikkel/ diftar	21
4.4	Techniek en innovatie	22
5	Een samenhangend pakket beleidsmaatregelen	23
5.1	Een integraal samenhangend pakket van maatregelen	23
5.2	Financiën en gevolgen voor de afvalstoffenheffing	23
	Bijlagen	26
bijlage 1	Benchmark kostenefficiëntie en marktconformiteit ROVA	26
bijlage 2	Afvalonderzoek voorjaar 2023 (enquête)	27

Colofon

In opdracht van
Gemeente Hardenberg.

Opstellers
Projectteam gemeente Hardenberg
in samenwerking met IPR Normag
en Marintel.

Datum
15 april 2024.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval en zetten zich gezamenlijk in om de transitie naar een circulaire (grondstoffen) economie te stimuleren. In 2020 heeft de gemeenteraad van Hardenberg besloten om het voorstel voor laagfrequent inzamelen van afval niet in behandeling te nemen, omdat er onvoldoende aandacht was besteed aan de bredere maatschappelijke context.

Gemeente Hardenberg staat nu voor de uitdaging om de prestaties op het gebied van huishoudelijk afval en recycling van gescheiden ingezamelde grondstoffen verder te verbeteren. Meer afvalpreventie en betere scheiding en hergebruik van grondstoffen door het sluiten van grondstofketens.

Deze behoefte aan duurzaam afvalbeheer wordt versterkt door landelijke ontwikkelingen op het gebied van afvalbeheer en grondstoffengebruik. Om dit te bewerkstelligen is er afgelopen periode gewerkt aan het voorliggende grondstoffenbeleidsplan voor de gemeente Hardenberg.

1.2 De 'positie' van het GGP

De door de raad vastgestelde Koersnotitie Afval en Grondstoffen (4 oktober 2023) vormt het aangrijpingspunt voor dit Gemeentelijk Grondstoffenbeleidsplan (GGP). De koersnotitie presenteert de ambitie, doelstellingen en strategie van de gemeente Hardenberg op het gebied van afval en grondstoffen van huishoudens¹. Mede op basis van een evaluatie van het huidige beleid en prestaties en de perspectieven die daarbij worden gezien. Ook is de Koersnotitie bedoeld om informatie en inzicht te geven in het werkveld en relevante ontwikkelingen. Een naslagwerk.

Het voorliggende Grondstoffenbeleidsplan vat de ambitie, doelstellingen en strategie uit de Koersnotitie kort samen. Het voorliggende Grondstoffenbeleidsplan beschrijft de beleidsmaatregelen waarmee deze ambities en doelstellingen behaald gaan worden. De maatregelen worden toegelicht en hun impact op het door de inwoners ervaren serviceniveau, de te verwachten milieueffecten (minder restafval, meer recyclebare grondstoffen) en kosten.

Na vaststelling van dit Grondstoffenbeleidsplan wordt een praktisch uitvoeringsplan opgesteld met een meer gedetailleerde planning voor de voorbereiding en implementatie van maatregelen. Het uitvoeringsplan heeft een planhorizon van telkens 2 jaar en voorziet de praktische voorbereidingen en implementatie van maatregelen en de evaluatiemomenten op basis waarvan volgende stappen c.q. nieuwe of aanvullende maatregelen kunnen worden overwogen.

1) Ambitie, doelstellingen en strategie zijn vastgesteld door de Raad op 19 december 2023.

2) Zie het onderzoeksrapport Afvalonderzoek gemeente Hardenberg, voorjaar 2023.

1.3 Een participatie aanpak: hoe is het GGP tot stand gekomen

Bij de uitwerking van dit GGP zijn inwoners actief betrokken. Ook een klankbordgroep van raadsleden heeft bij de uitwerking meegekeken en meegedacht. De input van inwoners en de klankbordgroep is bedoeld om inzicht te krijgen in wat belangrijk is voor de inwoners van Hardenberg. Waar mogelijk zal de gemeente hier dan ook naar handelen.

Inwonerparticipatie

In het voorjaar van 2023 konden inwoners meedoen aan een onderzoek over afvalinzameling en het scheiden van afval². Daarmee is inzicht verkregen in de tevredenheid over het afvalbeleid, hoe inwoners van Hardenberg op dit moment omgaan met scheiden van afval en het aanbieden of wegbrengen van het restafval en de grondstoffen en de ideeën en suggesties waarmee bij de totstandkoming van het grondstoffenbeleidsplan rekening gehouden kan worden. Ook is op basis van deze enquête een eerste indruk gekregen van het draagvlak voor mogelijkheden om de afvalscheiding verder te verbeteren.

In 2024 is ook het online participatieplatform van start gegaan. Via dit platform konden inwoners meedenken en meedoen bij het maken van het nieuwe Grondstoffenbeleidsplan. Inwoners hebben ideeën kunnen inbrengen en delen met elkaar. Ook zijn enkele ideeën door de gemeente op het platform voorgelegd zoals de "ja jasticker" en konden inwoners via een keuzewijzer achterhalen wat voor type koper men is. In welke mate is men gericht op duurzaamheid bij het aanschaffen en gebruiken van consumptiegoederen, en wat zijn hierbij tips.

Verder zijn met circa 130 inwoners gesprekken op straat gevoerd over afval, afvalscheiding en ideeën hoe verspilling van grondstoffen kan worden voorkomen. Enkele interessante

uitspraken zijn in tekstballonnen in dit GGP verwerkt. In het rapport vindt u in tekstballonnen ook enkele uitspraken van inwoners.

Raadsklankbordgroep

Zoals ook bij de totstandkoming van Koersnotitie zijn bij het ontwikkelen van dit grondstoffenbeleidsplan sessies georganiseerd met de raadsklankbordgroep. Aan de raadsklankbordgroep namen circa 10 raadsleden deel. De rol van de raadsklankbordgroep is meedenken en reflecteren op voorgestelde keuzes en maatregelen. Dit laat uiteraard onverlet de formele rol van de raad en raadsleden bij de verdere besluitvorming en vaststelling van het voorliggende grondstoffenbeleidsplan.

1.4 Focus op wat willen we bereiken én hoe gaan we het uitvoeren

Hoewel het GGP primair focust op het grondstoffenbeleid en de ambities en doelen die de gemeente Hardenberg wil bereiken, zijn in de besprekingen met de raadsklankbordgroep ook vragen gekomen over de rol van ROVA. Daarvoor zijn meerdere gesprekken gevoerd en heeft ROVA het functioneren en presteren, hun rol en de invloed van Hardenberg op de strategie en andere relevante zaken verder toegelicht. Duidelijk is dat deelname aan ROVA geldt als uitgangspunt.

Hardenberg is medeoprichter en aandeelhouder van ROVA ("founding father") en als zodanig 'verbonden' aan ROVA voor het uitvoeren van de inzameldienstverlening en andere bijkomende taken (administratief, containerbeheer, klant contact centrum, meldingen, et cetera). ROVA heeft uitsluitend gemeenten als aandeelhouder. 75% van de winst van ROVA wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders, de overige 25% wordt gebruikt voor optimalisatie en verduurzaming van de bedrijfsvoering en komt dus altijd ten goede van de deelnemende gemeenten. Als één van de oprichters ontvangt de gemeente Hardenberg jaarlijks nog 8% rente voor de verstrekte lening.

Hardenberg heeft als aandeelhouder inspraak in de strategie van ROVA, in overleg met andere aandeelhouders. ROVA biedt een standaardpakket aan voor afvalinzameling, waarbij gemeenten in de DVO aanvullende afspraken over maatwerk kunnen maken. ROVA onderscheidt zich door in te zetten op kennis en advies, naast de operationele taken. Voor de aanbesteding van het verwerken en recyclen van ingezamelde afval en grondstofstromen is CirkelWaarde verantwoordelijk. CirkelWaarde is een samenwerkingsverband van ROVA, Circulus en AVU (allen overheidsorganisaties). Doordat gemeente Hardenberg als mede aandeelhouder verbonden is aan ROVA, draagt automatisch ook CirkelWaarde voor de be- en verwerking van de ingezamelde stromen. Zie voor een nadere toelichting op CirkelWaarde paragraaf 4.4.

Het aandeel van de kosten van ROVA in de afvalstoffenheffing van Hardenberg is 58%. De overige kosten zijn gemeentekosten zoals ambtelijke organisatie, kwijschelding, et cetera. De werkelijke kosten van ROVA (na aftrek van dividend en zonder vergoeding PMD) bedragen € 134 per huisaansluiting. Dit is vergeleken met andere gemeenten 26% lagere kosten. Zie bijlage 1 voor een toelichtende benchmark.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige situatie en prestaties op het gebied van milieu, service en kosten van het gemeentelijk afvalbeheer. Ook worden de perspectieven geschetst als aangrijpingspunt voor het grondstoffenbeleid. Ook hoe deze perspectieven van invloed zijn hebben op de financiën, reductie van restafval en het milieu.

De ambities, doelstellingen en strategie van het gemeentelijk grondstoffenbeleid vindt u in hoofdstuk 3. Het betreft een samenvatting van de ambities, doelstellingen en strategie zoals beschreven in de Koersnotitie Afval en Grondstoffen van 4 oktober 2023 die door de raad is vastgesteld op 7 november 2023³.

Hoofdstuk 4 presenteert de maatregelen van het grondstoffenbeleid op het gebied van communicatie, service en (inzamel)voorzieningen, prijsvorming (diftar) en handhaving. Het betreft een integraal en samenhangend pakket van maatregelen waarmee uitvoering wordt gegeven aan het gemeentelijk grondstoffenbeleidsplan.

Tot slot geeft hoofdstuk 5 een samenvattend overzicht van maatregelen én inzicht in de financiën rond het grondstoffenbeleid en gevolgen voor de afvalstoffenheffing. Dit betreft enerzijds de investeringen en kosten die met het uitvoeren van de beleidsmaatregelen zijn gemoeid. Anderzijds de baten die met het uitvoeren van het GGP worden verwacht in de vorm van minder en lagere kosten voor het be- en verwerken van ingezamelde afval en grondstofstromen.

3) Raadsbesluit 7 november 2023 gemeente Hardenberg:

1. De koersnotitie Afval en Grondstoffen, waarin verwoord de strategie, ambities en doelstellingen voor het grondstoffenbeleid vast te stellen.
2. De in de koersnotitie benoemde bouwstenen verder uit te werken met in begrip van de daarvoor te hanteren participatie-aanpak, zoals beschreven in het opgestelde participatieplan.

2 Waar staan we nu?

Huidige situatie en perspectief

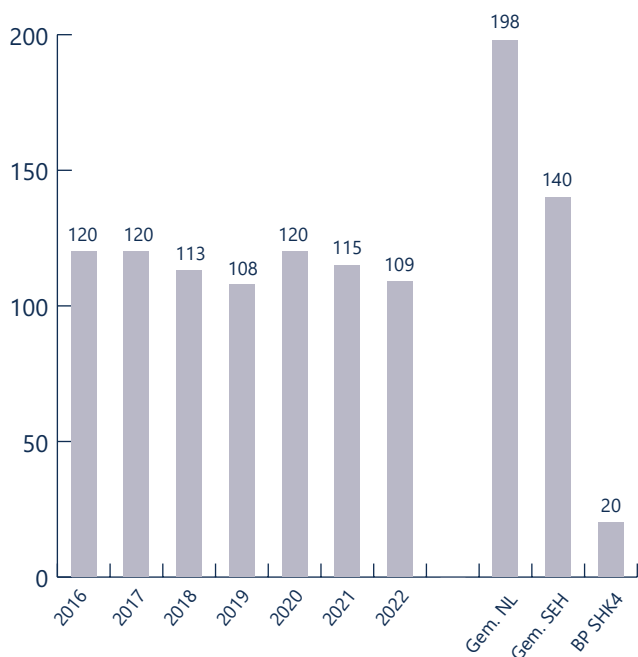
Vooraf aan het ontwikkelen van het nieuwe gemeentelijk grondstoffenbeleidsplan worden eerst de huidige situatie van het afvalbeleid en de prestaties toegelicht. Dit hoofdstuk is een samenvatting van de uitgebreidere toelichting in de Koersnotitie Afval en Grondstoffen van 4 oktober 2023.

2.1 Reductie van restafval – trendbreuk noodzakelijk

Analyse huidige situatie restafval

De volgende grafiek toont de hoeveelheid ingezameld huishoudelijk restafval (fijn en grofvuil) in de gemeente Hardenberg. Deze hoeveelheid wordt in de rechterkant van de grafiek vergeleken met het landelijk gemiddelde en de prestaties in gemeenten met dezelfde stedelijkheidsklasse als Hardenberg.

Huishoudelijk RESTafval (kg/inw.)
Trend is dalend

Legenda:

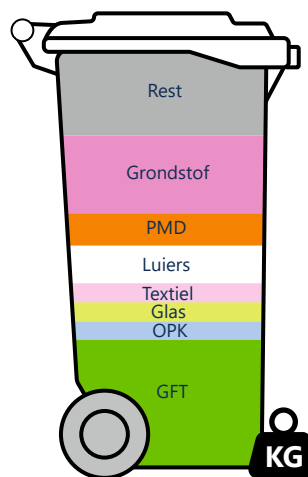
- Gem.nl** het gemiddelde van gemeenten in Nederland
- Gem. SHK₄** het gemiddelde van gemeenten in Nederland met dezelfde stedelijkheidsklasse als Hardenberg
- BP SHK₄** het resultaat van de best presterende gemeenten in de stedelijkheidsklasse als Hardenberg

Uit de afvalbeheeranalyse blijkt dat de hoeveelheid huishoudelijk restafval in Hardenberg de laatste jaren nauwelijks is afgenomen. Het stabiele beleid gericht op restafvalreductie en het bevorderen van recyclebare grondstoffen biedt potentieel tot verbetering.

Samenstelling van huishoudelijk restafval

Een sorteeraanalyse onthult dat 80% van het ingezamelde fijn restafval in Hardenberg potentieel recyclebare grondstoffen bevat. Momenteel wordt per inwoner 11,9 kg grof restafval en 96,4 kg fijn restafval ingezameld, wat lager is dan het landelijk gemiddelde.

Recyclebare grondstoffen, zoals GFT (31 kg/inwoner), kunnen worden teruggewonnen. Ook andere recyclebare materialen met een gewicht van 18,8 kg/inwoner kunnen gescheiden worden ingeleverd bij de milieustraat.

80% Herbruikbare grondstoffen in het restafval.

Bron: sorteeranalyses restafval Hardenberg, bewerking IPR Normag

Ondanks het ontbreken van inzamelfaciliteiten voor luiers in Hardenberg, blijkt dat 9,5 kg/inw. luiers in het restafval zitten. Verwacht wordt dat de capaciteit voor luierecycling tussen 2024 en 2026 zal toenemen.

Jaarlijks gaat circa € 157.000 (ongeveer € 6 per huishouden) naar afvalstoffenbelasting voor de verbranding van herbruikbare grondstoffen.

Verbeterpotentieel en haalbare doelen

Er bestaat potentieel voor verbetering in het afvalbeheer van Hardenberg. Een trendbreuk is haalbaar. In samenwerking met ambtelijke en betrokken functionarissen is een analyse uitgevoerd om haalbare doelen te stellen. Een verdere reductie van restafval tot maximaal 50 kg/inw. in 2030 wordt als mogelijk geacht. Hiermee kan ook een aanzienlijke hoeveelheid van circa 990 ton CO₂-equivalenten worden vermeden.

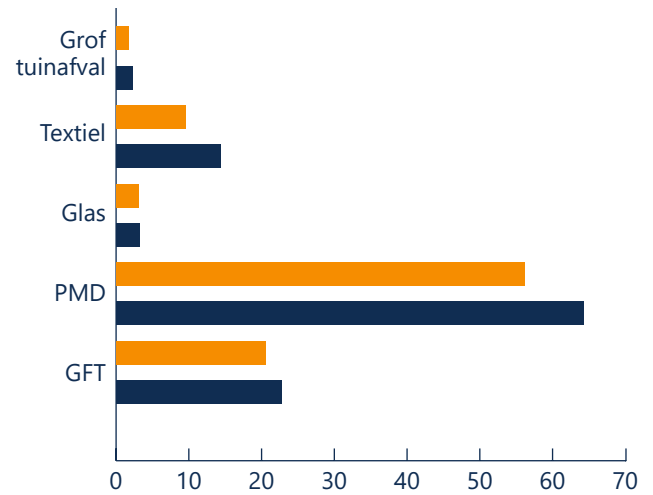
2.2 CO₂-reductie door vermindering restafval en betere grondstofscheiding

Het verminderen van restafval en betere scheiding van recyclebare grondstoffen gaat meestal hand in hand met CO₂-reductie, wat bijdraagt aan een duurzamere samenleving. Deze paragraaf bevat concrete doelstellingen en streefcijfers om de voortgang meetbaar en transparant te maken.

In de volgende grafiek toont de oranje balk de CO₂-reductie van het huidige grondstoffenbeleid in de gemeente Hardenberg. In de gemeente Hardenberg bedraagt de gemiddelde CO₂-reductie 91 kg per inwoner per jaar. Totaal is dit een reductie van 5.500 ton CO₂ per jaar.

De blauwe balk betreft de situatie als de helft van de grondstoffen die zich nog in het restafval bevinden zouden worden gescheiden. Bij een verdere reductie van 50% van het afval zou dit gemiddeld 107,4 kg CO₂ per inwoner zijn, wat neerkomt op een reductie van 16,4 kg CO₂ per inwoner. Totaal dus 990 ton te vermijden CO₂ per jaar.

CO₂-reductie (in kg) per inwoner op basis van ingezamelde grondstoffen

Bron: VANG CO₂-Calculator (benchmarkafval.nl)

Ter vergelijking: een stedentrip naar Berlijn met het vliegtuig stoot 340 kg CO₂ per persoon uit. Bron: Milieu Centraal.

2.3 Financieel perspectief op basis van verwerking en recyclingkosten

In deze paragraaf worden de verwachte baten van de gestelde ambities en voorgestelde maatregelen in kaart gebracht. Dit betreft uitsluitend de kosten en baten van verwerking en recycling van afval en grondstoffen. Hiermee wordt het financieel perspectief getoond, dat beschikbaar is voor de financiering van gekozen maatregelen. Deze kosten worden per maatregel inzichtelijk gemaakt.

In het volgende overzicht is op basis van de huidige hoeveelheden grondstoffen die zich nog in het restafval bevinden, de beoogde extra scheiding ervan bepaald⁵. Extra scheiding die benodigd en realistisch is om het gestelde doel (maximaal 50 kg restafval per inwoner) te behalen. De huidige hoeveelheid restafval bedraagt 108 kg/inw. in peiljaar 2022.

De inzamelrespons per grondstofstroom zal dan verder moeten verbeteren. Voor de meeste stromen richting 95%. We houden daarbij ook rekening met een circa 5% preventie.

Financieel perspectief o.b.v. verwerking-kosten en baten	Sorteeranalyse uit 2022			Situatie 2022			Doel voor 2030		
	In fijn en grofrest	Hoeveelheid in restafval (kg/inwoner)	Maximaal potentieel (kg/inwoner)	Inzamelres pons	Ingezameld (kg/inwoner)	Indicatie verwerkingskosten	Gewenste preventie/inzamelres pons	Doelstelling (kg/inwoner)	Indicatie verwerkingskosten
				Preventie restafval (kg/inwoner):			-5		
Restafval	20%	19	19		96			38	
Grof restafval		0	12		12			12	
Groente, Fruit en Tuinafval (GFT)	32%	31	168	82%	137		95%	160	
Oud Papier en Karton (OPK)	4%	4	53	93%	49		95%	50	
Glas	2%	2	21	89%	18		95%	20	
Textiel	5%	5	9	48%	4		60%	6	
Plastic-, Blik en Drankenkartons (PBD) **	7%	7	31	78%	24		95%	29	
KCA	0%	0	1	77%	1,0		95%	1,2	
Luiers	10%	10	10	0%	0,0		50%	5	
Grof tuinafval		0	24	100%	24		100%	24	
Overig afval	20%	19	57	67%	38		95%	54	
Totaal	100%	97	405		403	€ 981.000		399	€ 642.000
Totale hoeveelheid restafval		19	31		108			50	
Afvalscheidingsresultaat			92%		73%			88%	
Kostenverschil t.o.v. Situatie 2022									€ 339.000
Per huishouden									€ 13
Percentage kostenverschil t.o.v. Situatie 2022									35%

*Indicatie verwerkingskosten op basis van landelijke gegevens.

**o.b.v. inzamelvergoeding 2023

Met het bewerkstelligen van de gestelde doelen worden aanzienlijke kosten voor het verbranden van restafval vermeden. De kosten voor het verbranden van huishoudelijk restafval zijn in het algemeen al hoger dan de kosten voor het recyclen van grondstoffen. Maar het verbranden van restafval wordt ook extra belast met een Afvalstoffenbelasting (Wbm). Deze bedraagt in 2024 al € 39,23. Dit tarief stijgt jaarlijks.

Ook zal de CO₂-heffing op het verbranden van restafval in de komende jaren verder stijgen. Daarbij kan vanaf 2026 rekening worden gehouden met een tot 2030 oplopend tarief van € 3 per ton restafval tot circa €26 per ton⁶. Met deze CO₂-heffing is in de berekening van het financieel perspectief nog geen rekening gehouden. Maar het is van groot belang rekenschap te geven van het feit dat het verwerken c.q. verbranden van

huishoudelijk restafval door fiscale maatregelen in de komende jaren duurder wordt.

Voor de gemeente Hardenberg betekent het toewerken naar de gestelde ambitie en doelstellingen op jaarbasis ruim € 340.000 minder kosten voor verwerking van afval en grondstoffen. Dit is circa € 13 per huishouden per jaar. Dit bedrag kan – bij een budget neutrale uitvoering van het nieuwe grondstoffenbeleidsplan – dienen ter financiering van de uitvoering van (extra) maatregelen c.q. maatregelen.

- 5) Actuele verwerkingskosten Hardenberg (contracten ROVA). Tarieven OPK en Textiel opgave gemeente.
- 6) Bron: CirkelWaarde (ROVA) presentatie raadsklankbordgroep 14 februari 2024. Verwijzing naar rapport kplusv.

3 Wat willen we bereiken?

Ambities en doelstellingen

De koersnotitie Afval en Grondstoffen met de strategie, ambities en doelstellingen van het onderhavige is vastgesteld door de raad op 7 november 2023.

3.1 Strategie

Voor de ontwikkeling van het grondstoffenbeleidsplan en bij de uitvoering van het beleid in de gemeente Hardenberg in de komende periode gelden de volgende strategische uitgangspunten:

1. Wie ver wil komen moet dichtbij beginnen

Onze inwoners en hun bereidheid om minder restafval te produceren en grondstoffen juist meer en beter te scheiden zijn daarbij cruciaal. Het beleid van de gemeente Hardenberg is erop gericht deze bereidheid te stimuleren en te vergroten.

2. Het grondstoffenbeleid volgt de voorkeursvolgorde van het 10r model

In het kort: voorkomen van afval heeft altijd de voorkeur, gevolgd door producthergebruik en hergebruik van recyclebare materialen. Het verbranden van afval met terugwinning van energie is de laatste trede op deze prioriteitenladder. Het storten van huishoudelijk afval is wettelijk verboden.

3. De waarde van grondstoffen

In het beleid moet de waarde van grondstoffen worden benadrukt. Het beleid is erop gericht dat het ontstaan en aanbieden van ongesorteerd restafval zo veel mogelijk wordt voorkomen en het meer en beter scheiden van recyclebare grondstoffen wordt gestimuleerd.

4. Focus

Het nieuwe afval en grondstoffenbeleid (huishoudelijk) focust op die afval en grondstofstromen waarmee over het geheel de grootste verbeteringen te verwachten zijn. De stromen die prioriteit krijgen worden geselecteerd op basis van de nog extra gescheiden in te zamelen hoeveelheid én de hoeveelheid te vermijden CO₂.

5. Stevig fundament waarop verder kan worden gebouwd

Het gemeentelijk grondstoffenbeleid vergt afgewogen keuzes omtrent de (inzamel) voorzieningen en maatregelen met een logische en werkbare volgordelijkheid. De basis van het gemeentelijk huishoudelijk afvalbeheer moet op orde zijn en een stevig fundament vormen waarop kan worden verder gebouwd. Het grondstoffenbeleid is niet statisch, en moet kunnen inspelen op ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden.

6. Beheersbaarheid en draagvlak

Het is van belang dat eventuele wijzigingen en optimalisaties (wijziging, nieuwe voorzieningen, et cetera) in het afval en grondstoffenbeheer van huishoudens beheersbaar kunnen worden uitgevoerd. De nieuwe situatie moet daarbij goede perspectieven bieden en bijdragen aan het bewerkstelligen van de gemeentelijke doelstellingen. Maar de gemeente moet niet te veel ineens willen. Het draagvlak bij de inwoners voor veranderingen moet voldoende groot zijn.

Bij de totstandkoming van het grondstoffenbeleidsplan wordt een digitaal participatieplatform ingericht voor interactie met inwoners in het algemeen of met specifieke doelgroepen. Inwoners kunnen zodoende worden geïnformeerd, gevraagd om hun mening of gevraagd om mee te denken over bepaalde oplossingen.

7. Doorwikkeling

De keuzes die nu worden gemaakt op het gebied van de (inzamel)voorzieningen moeten voldoende ruimte laten voor verdere doorontwikkeling en voor andere maatregelen waarvoor de gemeente in de toekomst wil kiezen.

8. Techniek en innovatie

Techniek en innovatie moeten optimaal benut (kunnen) worden om het functioneren van het afval en grondstoffenbeheer van huishoudens te optimaliseren.

9. Kwaliteit openbare ruimte

Bij de inrichting van (inzamel)voorzieningen wordt rekening gehouden met de kwaliteit van de buitenruimte.

10. Iedereen doet mee

Om een circulaire gemeente te worden is het noodzakelijk dat ook bedrijven en instellingen hun afval en grondstoffen scheiden. De gemeente Hardenberg heeft – in tegenstelling tot huishoudelijk afval – echter geen wettelijke zorgplicht voor de inzameling en scheiding van afval en grondstoffen van bedrijven en instellingen. In het Meerjarenprogramma Duurzaam Hardenberg 2020-2024 dat momenteel wordt geactualiseerd, worden acties en maatregelen gepresenteerd die de gemeente Hardenberg gaat oppakken op dit gebied. Ook is van belang dat producenten hun producten en verpakkingen beter gaan ontwerpen zodat minder afval ontstaat, producten langer gebruikt kunnen worden en gemakkelijker te repareren. Het Rijk stuurt hierop actief en is hiervoor samen met de producenten aan zet. De daarmee te bereiken resultaten zijn uiteraard ook van belang voor het behalen van de milieuprestaties die gemeente Hardenberg zich tot doel stelt.

3.2 Ambities en doelstellingen

Hardenberg is een SDG-gemeente waarbij het gemeentelijk grondstoffenbeleid bijdraagt aan de internationale strategische duurzaamheidsdoelen. Gemeente Hardenberg wil een circulaire gemeente zijn. Een economie zonder afval, waarbij het draait om herbruikbare grondstoffen. Hardenberg streeft ernaar om circulair te zijn in 2050, met als tussendoel 50% circulair in 2030. Deze ambitie sluit aan bij de Rijksambitie Nederland Circulair.

Vertaald naar het grondstoffenbeleid van de gemeente Hardenberg wordt in 2030 nog maximaal 50 kg restafval per inwoner ingezameld. Dit wordt bereikt door preventie (het voorkomen van afval) en meer en betere scheiding van recyclebare grondstoffen.

Het overkoepelende doel van het grondstoffenbeleid is om afval en grondstoffen op een efficiënte en kosteneffectieve manier in te zamelen. "Minder restafval, meer recyclebare – zuivere – grondstoffen." Ook wordt daarbij gestreefd naar het beperken van CO₂-uitstoot. Meer en betere scheiding van recyclebare grondstoffen draagt daaraan bij.

Hardenberg streeft ernaar deze doelstellingen te realiseren met een samenhangend pakket van verschillende maatregelen. Deze maatregelen vormen de basis voor een doordachte strategie die de gemeente in staat stelt concrete stappen te zetten in de richting van een duurzaam afvalbeheer.

Een circulaire SDG-gemeente Hardenberg

- Hardenberg is een SDG-gemeente. Het gemeentelijk grondstoffenbeleid draagt daarom bij aan zoveel als mogelijk van de (totaal 17) internationale strategische duurzaamheidsdoelen.
- Gemeente Hardenberg wil een circulaire gemeente zijn. Een economie zonder afval, waarbij het draait om herbruikbare grondstoffen. Hardenberg streeft ernaar om circulair te zijn in 2050, met als tussendoel 50% circulair in 2030. Deze ambitie sluit aan bij de Rijksambitie Nederland Circulair.
Vertaald naar het grondstoffenbeleid van de gemeente Hardenberg wordt in 2030 nog maximaal 50 kg restafval per inwoner ingezameld. Op basis van een technische analyse wordt dit als reële doelstelling gezien.
- Met tussentijdse evaluaties wordt de voortgang beoordeeld, en waar mogelijk wordt deze doelstelling aangescherpt.
- Het overkoepelende doel van het grondstoffenbeleid is om afval en grondstoffen op een efficiënte en kosteneffectieve manier in te zamelen. "Minder restafval, meer recyclebare – zuivere – grondstoffen." Ook wordt daarbij gestreefd naar het beperken van CO₂-uitstoot. Meer en betere scheiding van recyclebare grondstoffen draagt daaraan bij.
- Focus op 'prioritaire' stromen. Deze hebben een groot potentieel bij het reduceren van restafval (kg) en CO₂. Dit betreft GFT, textiel, PMD en de afval- en grondstofstromen die gescheiden worden op de milieustraat. Uiteraard krijgen ook de andere recyclebare grondstofstromen aandacht in het grondstofbeleidsplan.

- Gemeente Hardenberg wil zo veel mogelijk duurzame productiemiddelen bij de inzameling en verwerking van afval en grondstoffen. Gestreefd wordt naar fossielvrij inzamelmateriaal op termijn, zoals door elektrificatie en gebruik van groene stroom.

Service en voorzieningen

- We maken het inwoners zo gemakkelijk mogelijk om grondstoffen gescheiden aan te bieden, terwijl het aanbieden van ongewenst restafval juist wordt ontmoedigd.
- We streven naar een goede tevredenheid van onze inwoners met de geboden service en inzamelvoorzieningen voor het scheiden en aanbieden van afval en grondstoffen. Gestreefd wordt naar een vergelijkbaar maar liever beter rapportcijfer (7,3) op basis van de enquête in 2023.
- De keuze voor inzamelvoorzieningen sluit aan op de kenmerken van de openbare ruimte en de bebouwing. Een gebiedsgerichte aanpak dus, waarbij onderscheid wordt gemaakt in hoogbouw, laagbouw, buitengebied en woon/winkelkern.
- Alle inwoners moeten dezelfde afvalstoffen gescheiden kunnen aanbieden. Daar waar nuttig en gewenst kan maatwerk worden geboden gericht op doelgroepen. Bijvoorbeeld inzamelen van luiers (en incontinentiemateriaal) en een regeling voor de inzameling van medisch afval.

Kosten en prijs(prikkel)/diftar

- Een kostendekkende afvalstoffenheffing is het uitgangspunt.
- Met betrekking tot de kostenefficiëntie wordt gestreefd naar een kostenniveau op of onder het benchmarkgemiddelde⁸ van (met Hardenberg) vergelijkbare gemeenten.
- Diftar blijft onderdeel van het grondstoffenbeleid. Daarbij wordt gezocht naar een goede en effectieve balans tussen het vaste en het variabele tarief. Het vastrecht wordt niet afgeschaft (alleen variabel tarief per aanbieding van restafval) omdat dit kan leiden tot meer bijplaatsing en andere ongewenste ontwijkroutes.

Communicatie/participatie en bewustwording

- We willen onze inwoners meer bewust maken van de gevolgen van hun consumptiegedrag en mogelijkheden voor meer duurzaamheid. Bijvoorbeeld duurzame producten kopen, producten langer gebruiken, zorgen voor minder verspilling van eten, et cetera. Het is belangrijk dat in de communicatie over afval en grondstoffen zo veel mogelijk een positieve insteek wordt gehanteerd.
- Het beleid benadrukt de waarde van grondstoffen. Duidelijkheid richting inwoners in de effecten van het beleid wordt als belangrijke factor gezien: "wat gebeurt er met onze ingezamelde afval en grondstoffen?" Meer inzicht hier kan bijdragen aan bewustwording en motivatie voor het 'gewenste afvalgedrag'. (Voorkomen, producthergebruik, materiaalhergebruik, etc.).

8) Benchmark Huishoudelijk Afval, Rijkwaterstaat in samenwerking met de NVRD.

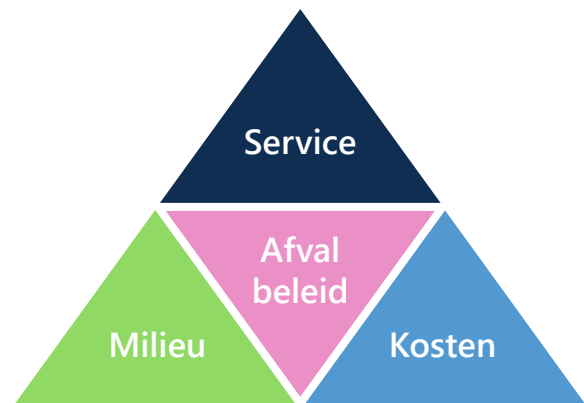
Handhaving

- Handhaving maakt integraal deel uit van het grondstoffenbeleid in de gemeente Hardenberg. Ongewenst 'afvalgedrag' wordt zo veel mogelijk voorkomen en waar nodig adequaat aangepakt. Inwoners die veel restafval bij de gescheiden grondstoffen deponeren worden daar bij gelegenheid op aangesproken. Vervuilers die afval dumpen krijgen de rekening gepresenteerd.
- Een goed uitvoeringsprogramma voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving draagt bij aan het waarborgen van de kwaliteit van de afvalverwerking en het naleven van de voorschriften die zijn vastgelegd in het grondstoffenbeleid van de gemeente. Het is belangrijk dat dit uitvoeringsprogramma goed aansluit bij het afvalbeleid van de gemeente Hardenberg en dat er voldoende capaciteit beschikbaar is om de taken uit te voeren.

3.3 Samenhang en balans

Met deze ambities en doelstellingen wil gemeente Hardenberg een goede balans bewerkstelligen tussen de drie invalshoeken van de welbekende driehoek: service richting de inwoners, milieuprestaties op het gebied van minder restafval en meer recyclebare grondstoffen en als derde punt de beheersbare kosten.

De balans houdt in dat géén van deze invalhoeken mag overheersen. Met name de balans tussen ambitie en maatregelen enerzijds en de kosten anderzijds. Bijvoorbeeld, we streven naar een zo goed mogelijke milieuprestatie, maar wel met een beheersbare impact op kosten (verhoging). Deze balans zal besproken en gevonden moeten worden in de volgende fase waarbij de bouwstenen van het Grondstoffenbeleidsplan verder zijn uitgewerkt, via participatie worden getoetst en besproken met inwoners en worden voorgelegd aan college en raad.

4 Wat gaan we daarvoor doen?

Maatregelen

Dit hoofdstuk beschrijft de maatregelen waarmee de ambities en gestelde doelen op het gebied van milieu (reductie restafval, meer gescheiden recyclebare stromen), service en tevredenheid inwoners, en kosten (beheersbaar) worden

bewerkstelligd. In het vervolg van dit hoofdstuk worden deze maatregelen nader toegelicht. Ook worden quotes gedeeld vanuit de interviews die zijn gehouden met inwoners.

Maatregel	Wat gaan we doen?
Preventie en bewustwording	
1 Stevig communicatieprogramma	Intensivering communicatieprogramma. Gericht op duidelijke en positieve boodschap richting inwoners. Kernelementenaanpak en afvalscheidingscoaches waarbij we de kwaliteit van ingezamelde stromen willen verbeteren.
2 Preventie OPK: ja-ja sticker	Met of zonder een 'Ja/Ja-sticker' op de brievenbus ontvangen inwoners wel/geen ongeadresseerd reclamdrukwerk. Weekbladen ontvangt men altijd, tenzij een 'nee-nee'sticker.
3 Stimuleren van producthergebruik	Stimuleren/opzetten van initiatieven zoals ruilmarkten, tweedehandswinkels etc.
Service en inzamelvoorzieningen	
4 Inzameling gft hoogbouw	We gaan GFT inzamelvoorzieningen plaatsen bij hoogbouwlocaties (ca. 3.200 huishoudens). Minicontainers in een beugel of in een cocon.
GFT-bakjes voor op het aanrecht	Flankerend beleid. Huishoudens kunnen GFT-bakje voor aanrecht aanvragen.
5 Hogere inzamel frequentie PMD	Niet van toepassing.
6 Inzameling OPK met minicontainers aan huis gemeente-dekkend	Niet van toepassing.
7 "Omgekeerd inzamelen (gefaseerde aanpak met beslismomenten)"	Stap 1. Inzamel frequentie restafval van 1x per 4 weken naar 1x per 6 weken. Inwoners kunnen indien nodig gebruik maken van bestaande ondergrondse restafvalcontainers (OC). Flankerend beleid: plaatsing van extra OC's waar dat nodig is. Flankerend beleid: huishoudens in buitengebied die niet uitkomen met deze frequentie kunnen tweede minicontainer voor restafval aanvragen.
8 Optimalisatie milieustraat (brengvoorziening grofvuil)	Optimalisatie van onze milieustraat wordt nader onderzocht. De inzet van de GRIP-wagen om meer grondstoffen in te zamelen buiten de milieustraat. Vervanging voor huidige KCA inzameling.
9 Gescheiden inzameling van luiers	Er is in onze regio nog onvoldoende recyclingcapaciteit. Zodra er voldoende recyclingmogelijkheden zijn, gaan we inzameling van luiers onderzoeken en voorleggen voor besluitvorming.
10 Optimalisatie inzameling textiel	We gaan het aantal inzamelcontainers uitbreiden (5 extra) en plaatsen op goed bereikbare/zichtbare locaties. Flankerend beleid: informeren wat wel/niet in de textielbak mag.
Prijsprikkel / diftar	
11 Verhouding vast en variabel deel afvalstoffenheffing	Het variabele deel van de afvalstoffenheffing verhogen en vaste deel verlagen (75%-25%).
12 Optimalisatie inzet afval-app	Optimalisatie van de afval-app door extra informatieprikkels toe te voegen, gericht op het gewenste scheidingsgedrag van inwoners.
Techniek en innovatie	
13 Inzet van techniek en innovatie bij be- en verwerking	CirkelWaarde (onderdeel ROVA) draagt zorg voor effectieve en duurzame verwerking en recycling ingezamelde afval- en grondstoffen.

Deze tabel weergeeft alle 13 maatregelen, met per maatregelen een toelichting voor 'wat gaan we doen?'

4.1 Preventie en bewustwording

4.1.1 Maatregel 1: Stevig communicatieprogramma

A. Stevig communicatieprogramma met een positieve insteek

Het communicatieprogramma dient als basis voor latere maatregelen en vereist samenwerking, financiële middelen, en actieve ondersteuning van inwoners door de gemeente.

“Als er minder verpakkingen gebruikt worden door de fabrikanten, helpt dat al enorm.”

Een stevig communicatieprogramma richt zich niet alleen op het informeren op een positieve wijze van inwoners over wat er van hen verwacht wordt bij afvalscheiding, maar ook op het stimuleren van gedragsverandering om beter afval te scheiden en het ophalen van kennis over aanbiedgedrag. Dit omvat onder andere:

- Een jaarlijks communicatieplan met een gedetailleerde communicatiekalender. In lijn met landelijke campagnes. Jaarlijkse acties worden gepland in samenwerking met lokale partners zoals de kringloop.
- Grondstoffencommunicatie. Er wordt aangesloten op de algemene grondstoffencommunicatie van de uitvoeringsorganisatie. Dit is een communicatiecampagne met on- en offline communicatie, gericht op de algemene boodschap (het waarom achter goed scheiden) en gericht op specifieke grondstoffen, vooral PMD, GFT, textiel en OPK.
- Het gebruik van bestaande mediakanalen (zoals het participatieplatform, gemeentelijke website) om voorlichting te geven over afvalscheiding.
- De inzet van afvalscheidingscoaches voor persoonlijke begeleiding en voorlopers om de kwaliteit van aangeboden grondstoffen (GFT, PMD) te monitoren.
- Online afvalkalender met een gebruiksvriendelijke app voor inwoners (Maatregel 12 – Optimalisatie inzet afvalapp).
- Gebruik van diverse communicatiemiddelen, zoals animaties, illustraties en acties, om de boodschap over te brengen.
- Regelmatige updates over (nieuwe) regels en maatregelen met betrekking tot afvalscheiding.

De communicatie is erop gericht om inwoners te motiveren en te stimuleren tot het voorkomen van afval én het beter en meer scheiden ervan. Daar is ook behoefte aan.

Vooraf op het gebied van preventie valt nog veel (duurzaamheids)winst te behalen. Daarom zal in de communicatie duidelijk aandacht worden gegeven aan het eigen consumptie- en inkoopgedrag (koop duurzame producten die langer meegaan en te repareren zijn). Ook worden inwoners geïnformeerd over de mogelijkheden in Hardenberg voor kringloopgoederen (zowel brengen als halen), repair cafés, et cetera.

Investing en voorwaarden

Er zijn kosten verbonden om het communicatieprogramma te ontwikkelen en uit te voeren. Naast het huidige communicatiebudget wordt daarom een extra investering van € 1 per huishouden (circa € 25.000 per jaar) voorzien.

Ook wordt er aangesloten bij landelijke beschikbare campagnes en bij bestaande campagnes van de inzamelorganisatie (ROVA). Belangrijk is ook dat de gemeente actief de ondersteuning van inwoners faciliteert en stimuleert, bijvoorbeeld door laagdrempelige participatiemogelijkheden aan te bieden. Een plan-do-check-act-cyclus zal worden toegepast om regelmatig bij te sturen.

B. Programma gericht op verbeteren kwaliteit recyclebare grondstoffen

Een belangrijke focus in het communicatieprogramma betreft het borgen en waar nodig verbeteren van de kwaliteit van ingezamelde recyclebare grondstoffen. Voor een duurzame en hoogwaardige recycling is de kwaliteit van gescheiden stromen steeds belangrijker. Ook leiden vervuiling of te veel oneigenlijke materialen tot steeds hogere kosten. Zowel kosten voor afkeur als ook een lagere waarde c.q. opbrengst. Deze kosten worden uiteindelijk doorberekend in de afvalstoffenheffing. Het loont dus om afval goed te scheiden!

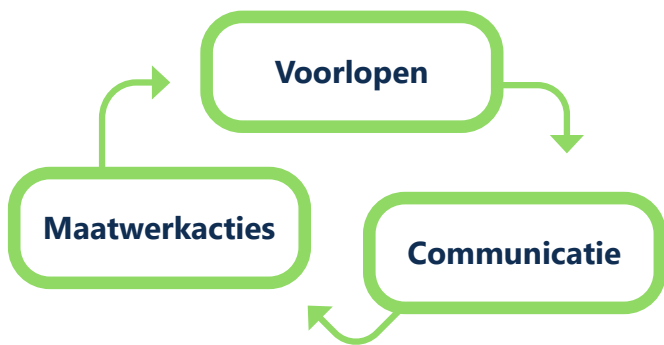
“Ik scheid alles. Wel merk ik dat het soms mis gaat, want ik weet niet altijd waar alles in moet.”

Het is ook van groot belang om de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen te waarborgen, vooral voor PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons), aangezien hier in 2023 een afkeurpercentage van 14% werd vastgesteld. Ook de kwaliteit van het ingezamelde GFT (groente, fruit en tuinafval) wordt steeds belangrijker in dit proces.

Om deze kwaliteit te verbeteren en de recyclebaarheid te vergroten wordt een kernelementen aanpak voorgesteld. Deze omvat drie onderdelen⁹⁾:

- Algemene grondstoffencommunicatie: dit is onderdeel van maatregel 1.
- Meten is weten, en biedt informatie voor gerichte acties. Onder meer door steekproefsgewijze kwaliteitsmetingen worden aangeboden grondstoffen gemonitord. Dit gebeurt door visuele inspectie door een zogeheten voorloopteam (c.q. team van afvalscheidingscoaches).
- Wijk en buurtgerichte maatwerkacties: interventies ‘op maat’ gericht op het aanpakken van specifieke problemen en uitdagingen op buurt en wijkniveau, aansluitend bij de belevingswereld van inwoners.

9) De kernelementenaanpak is een structurele aanpak, vergelijkbaar met de tijdelijke actie Terugwinnaars die begin 2022 in de gemeente Hardenberg is uitgevoerd.

Met betrekking tot 'het voorlopen' worden tijdens de uitvoering van het beleidsplan nog nadere keuzes gemaakt. De rol van een afvalscheidingscoach/voorloper zal in ieder geval zijn: het monitoren van de kwaliteit van het aangeboden GFT en PMD. Meten is weten.

Op basis van visuele controle wordt de kwaliteit de gescheiden stromen beoordeeld. Dit wordt vastgelegd (hand held) zodat inzicht wordt gekregen in de kwaliteit, de routes en gebieden. Zodoende wordt informatie verkregen om gericht verbeteracties op te pakken. Bijvoorbeeld gerichte informatie in wijken waar de kwaliteit achterblijft over wat wel en wat niet bij GFT of PMD mag. Maatwerk dus.

Bij veel vervuiling wordt altijd een hangkaart aan de minicontainers bevestigd. Deze bevat informatie over de aangetroffen vervuiling, met het doel verbetering van de afvalscheiding. Dit is niet per se een waarschuwing, maar ook een aanmoediging om te verbeteren, met handige tips hoe dat te bereiken. Voor gebieden waar de kwaliteit zorgelijk blijft, kan uiteindelijk ook gekozen worden voor een nog directere aanpak, door minicontainers die ernstig vervuild zijn, niet direct te legen. Hiermee wordt een krachtig signaal richting het betreffende huishouden gegeven dat er iets niet goed gaat met het scheiden van het afval.

Met deze aanpak wordt de kwaliteit (en de verbetering) dus periodiek weer gemeten. En wellicht dat er uiteindelijk buurten of straten zijn waar de kwaliteit niet of onvoldoende verbetert. Daar kan de aanpak voor verbetering weer op worden afgestemd. De vorm en van de acties en interventies en de intensiteit zijn dus zelf door de gemeente te bepalen.

"Ik denk het promoten van het goed scheiden van afval, bijvoorbeeld door een campagne te starten of door het onder de aandacht te brengen in een advertentie in de krant. Uiteindelijk moet het tot mensen doordringen dat het ook voor het milieu het beste is."

Investing en voorwaarden

De uitvoering van de kernelementenaanpak en inzet van afvalscheidingscoaches kent drie varianten.

- De Plusvariant richt zich op een intensievere verbetering van gescheiden inzameling van zowel GFT als PMD. Kosten € 4,40 per huishouden per jaar.
- De Basisvariant focust op gescheiden inzameling van zowel GFT als PMD, maar minder intensief. Kosten € 2,20 per huishouden per jaar.
- De Minimumvariant omvat alleen de verbetering van gescheiden inzameling van PMD. Kosten € 1 per huishouden per jaar.

Er wordt gestart met de Plusvariant omdat kwaliteitsborging van PMD én GFT om voorrang vraagt. De resultaten worden gemonitord en na een jaar geëvalueerd, waarna eventueel kan worden teruggevallen op de basisvariant of minimumvariant. Zo kunnen we stapsgewijs de kwaliteit en recyclebaarheid van de grondstoffen verbeteren.

C. Online participatieplatform

Het in 2024 gestarte online participatieplatform van gemeente Hardenberg wordt ook ingezet in de uitvoeringsfase van het grondstoffenbeleidsplan. Zowel vooraf, tijdens en nadat nieuwe maatregelen worden geïmplementeerd. Op deze wijze houdt de gemeente nuttig contact met de inwoners. Inwoners kunnen zodoende worden betrokken door middel van discussies, enquêtes, informatieverspreiding, ideegeneratie, samenwerking, monitoring en educatie. Door deze mogelijkheden te benutten, kan de gemeente een inclusief besluitvormingsproces bevorderen (bijvoorbeeld bij de keuzes waar containers worden geplaatst) en de betrokkenheid van de inwoners vergroten.

Fabel "Ik vind het allemaal onzin, want ze verbranden toch alles."

4.1.2 Maatregel 2: Preventie OPK 'Ja/Jasticker'

Deze maatregel introduceert een 'Ja/Ja sticker' als een optin systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk. Inwoners moeten hierbij actief aangeven dat ze ongeadresseerde folders willen ontvangen door een 'Ja/Jasticker' op hun brievenbus te plakken. Als er geen sticker wordt geplakt, ontvangen ze geen ongeadresseerd reclamedrukwerk. Deze maatregel beoogt de hoeveelheid reclamedrukwerk te verminderen en daarmee verspilling van papier, folie en andere milieubelasting die is gemoeid met de productie en distributie van (door sommige inwoners niet gewenst) reclamedrukwerk. Jaarlijks belanden er meer dan 1.000 ongeadresseerde reclamefolders op de deurmat van huizen zonder brievenbussticker, wat neerkomt op zo'n 20 folders per week en ongeveer 26 kilo reclamedrukwerk per jaar (Milieu Centraal). Daarnaast ontvangen huishoudens ook geadresseerd reclamedrukwerk

De betekenis van de verschillende stickers bij een optin systeem is in de onderstaande tabel samengevat.

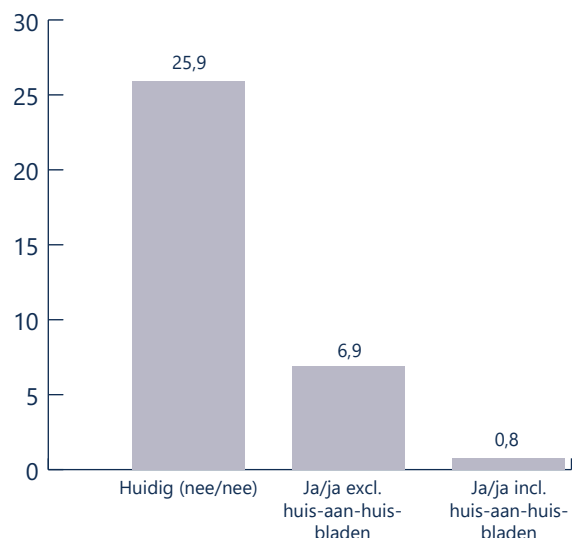
Type Sticker	Effect
Geen sticker	Geen reclame, wel huisaanhuisbladen
Ja/Ja sticker of Ja sticker	Wel reclame, wel huisaanhuisbladen
Nee/Nee sticker	Geen reclame, geen huisaanhuisbladen
Nee/Ja sticker	Geen reclame, wel huisaanhuisbladen. Deze situatie komt overeen met een situatie zonder sticker

Meer informatie over de Ja/Ja sticker en de uitvoering hiervan is te vinden in de Handreiking introduceren 'Ja/Ja sticker' van VANG.

Effect invoering Ja/Ja sticker

De invoering van een optin systeem in de gemeente Hardenberg, zoals weergegeven in de onderstaande tabel (gebaseerd op de milieupact tool van VNGtool, 2019), kan een waterbedeffect hebben. Dit kan leiden tot de introductie van nieuwe huisaanhuisbladen of het maximaliseren van advertentieruimte in bestaande bladen. Het gebruik van een 'Ja/Ja sticker', exclusief huisaanhuisbladen, resulteert volgens de tool in een geschatte jaarlijkse papierbesparing van 19 kg per huishouden incl. waterbedeffect. Hoewel dit een mogelijk lager scheidingspercentage kan betekenen, draagt het wel bij aan een positief milieueffect.

Materiaalgebruik per huishouden per jaar (kg)

Aandachtspunten

De communicatie rondom de introductie van het optin systeem vereist een zorgvuldige aanpak, omdat de hoeveelheid bladen sterk kan afnemen. Belangrijke aandachtspunten per doelgroep zijn als volgt:

- Inwoners:**

Informeert inwoners over de praktische aspecten en de aanleiding van de maatregel. Maak gebruik van reguliere gemeentelijke communicatiekanalen en het participatieplatform.
- Verspreiders van reclamedrukwerk:**

Informeert verspreiders in een vroeg stadium over het voornemen van de invoering van het optin systeem en de beoogde ingangsdatum. Geef verspreiders de tijd om zich voor te bereiden, aangezien dit als cruciaal wordt gezien in rechterlijke uitspraken. Overleg met brancheverenigingen zoals MailDB en houd rekening met eventuele verzoeken voor een overgangperiode. Er zijn al verspreiders die alternatieven hebben bedacht. Zoals Spotta, een bezorgbedrijf van weekkranten en reclamefolders in Hardenberg. Via www.InMijnBus.nl kunnen inwoners zich melden voor weekkranten en folders die per email worden toegestuurd.
- Verspreiders van huisaanhuisbladen:**

Informeert deze verspreiders om onrust te voorkomen, en benadrukt dat het nieuwe systeem niet van toepassing is op huisaanhuisbladen en lokale wijkkranten.
- Ondernemers:**

Stel ondernemers, als potentiële verspreiders van reclamedrukwerk, tijdig op de hoogte van het nieuwe systeem. Ondernemersverenigingen kunnen fungeren als intermediair in deze communicatie.
- Papierverenigingen:**

Onderzoek de mogelijke negatieve financiële gevolgen van het optin systeem voor scholen en verenigingen die samenwerken met de gemeente in de papierinzameling. Ontwikkel indien nodig een communicatiestrategie op maat en overweeg financiële compensatie voor verminderde inkomsten.

Voorafgaand aan de invoering van de 'JaJa sticker' wordt goed gecommuniceerd met lokale ondernemers en verenigingen. Ook wordt via het participatieplatform bekeken hoe inwoners reageren op de invoering van de 'JaJa sticker'. Daarbij wordt benadrukt dat inwoners altijd de mogelijkheid houden om wél de gewenste bladen aan huis te ontvangen door de sticker gratis aan te vragen. Via het online participatieplatform heeft een inwoner het idee voor de JaJa sticker naar voren gebracht. Na korte tijd hebben 39 bezoekers hierop positief gereageerd en 1 negatief.

Investing

De introductie van een optin systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk brengt beperkte voorbereidingskosten met zich mee. Over het geheel gezien budgetneutraal. Mede doordat de gemeente al reclamestickers (Nee/Nee, Nee/Ja) aan inwoners beschikbaar stelt. De 'Nee/Ja sticker' komt te vervallen, en daarvoor in de plaats kan de gemeente 'Ja/Ja stickers' laten drukken.

Voorwaarden en condities

De gemeente moet voor de invoering van de 'JaJa sticker' enkele wijzigingen aanbrenge in de verordeningen. Daarnaast wordt het aangeraden om de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) te controleren op uitzonderingen voor huisaanhuiss verspreiding van gedrukte stukken. Pas de APV eventueel aan om de bezorging van reclamedrukwerk verder te reguleren, geïnspireerd door het VNGmodel Algemene Plaatselijke Verordening.

4.1.3 Maatregel 3: Stimuleren van producthergebruik

Deze maatregel heeft als doel producthergebruik te stimuleren. Ten eerste draagt hergebruik bij aan het verminderen van afval, doordat producten langer worden gebruikt. Daarnaast worden grondstoffen bespaard, omdat er minder nieuwe materialen nodig zijn.

Concrete acties omvatten het stimuleren en faciliteren van initiatieven zoals ruilmarkten, tweedehandswinkels en het aanmoedigen van consumenten om producten te repareren in plaats van weg te gooien. Als onderdeel van het communicatieplan en de grondstoffencampagne en als activiteiten die door de gemeente (beleidsambtenaar) worden geïnitieerd en gefaciliteerd.

Ook wordt het participatieplatform daarvoor ingezet. Dit heeft vooral bewustwording tot doel. Afhankelijk van de uitkomsten via het participatieplatform wordt een gericht communicatieplan ontwikkeld door de communicatieafdeling. Op het participatieplatform is een quiz gedeeld waarmee inwoners hun eigen 'hergebruikprofiel' konden onderzoeken. Uit deelname aan de quiz blijkt dat inwoners al bijdragen door bijvoorbeeld kapotte apparaten te laten repareren in plaats van meteen nieuwe te kopen.

Naast producthergebruik wil gemeente Hardenberg ook initiatieven ondersteunen waarmee de levensduur (gebruiksduur) van consumentenproducten wordt verlengd. Zoals door het promoten en ondersteunen van al aanwezige en eventuele nieuwe 'repair cafés' in de gemeente. Vooralsnog betreft dit het promoten via voorlichting en de op bewustwording

gerichte campagne. Hiervoor wordt contact gezocht en onderhouden met de organisatoren van de repair cafés, zodat informatie over concrete activiteiten (data, locatie) en ervaringen gedeeld kunnen worden en input zijn voor de promotie door gemeente Hardenberg.

Investing en voorwaarden

De uitvoering van deze maatregel past binnen de bestaande budgettaire kaders van de gemeentelijke (afvalstoffenheffing) begroting.

Voor het succes van deze maatregel is samenwerking met lokale ondernemers en gemeenschapsorganisaties belangrijk. Ook moeten regels en faciliteiten worden overwogen om producthergebruik te vergemakkelijken, zoals het opzetten van ruilpunten en reparatiecentra. De regie van het contact met het kringloopbedrijf Kringloop Hardenberg, waar de gemeente Hardenberg al vele jaren een contract mee heeft, ligt bij ROVA.

4.2 Service en inzamelvoorzieningen

4.2.1 Maatregel 4: Inzameling GFT hoogbouw

Deze maatregel heeft tot doel het mogelijk maken van gescheiden inzameling van GFT en E (groente, fruit en tuinafval en etensresten) voor inwoners in hoogbouw. Hiervoor worden geschikte inzamelvoorzieningen geplaatst in de nabijheid van hoogbouwlocaties, waardoor bewoners de mogelijkheid hebben om GFT en E apart aan te bieden in plaats van deze materialen samen met het restafval te deponeren.

"Ik heb geen GFT bij mijn appartementencomplex. Hierdoor doe ik alles bij het huisvuil. Ik vind dit heel erg."

Conform het "Besluit gescheiden inzameling¹⁰" is de gemeente Hardenberg ook verplicht op GFT gescheiden in te zamelen. Maar inwoners (van hoogbouw) vragen hier ook om. Uit de inwonersenquête blijkt dat 51% van de inwoners in hoogbouw een inzamelvoorziening voor GFT wenst, zoals ook naar voren kwam in de passanteninterviews en de raadsklankbordgroep. Verder zal in de communicatie en bij de bewonersparticipatie aandacht worden gegeven aan de ervaringen en suggesties van inwoners met het scheiden van GFT in de hoogbouw en de behaalde resultaten.

Deze transitie zal worden ondersteund door een gemeentebrede communicatiecampagne omtrent het voorkomen van voedselverspilling en het belang van gescheiden aanbieden van GFT en GFE.

10) Besluit 18 juni 2020, houdende implementatie van bepalingen van Richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen (PbEU L 150/109) (Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen).

Effect inzameling GFThoogbouw

Met de inzameling van GFT bij hoogbouw wordt er naar verwachting 20,8 kg GFT per inwoner per jaar gescheiden ingezameld bij hoogbouw. Dit zorgt voor een daling van het totale restafval in Hardenberg met ongeveer 3 kg per inwoner per jaar. De gemiddelde GFTinzameling in Hardenberg stijgt dus van 137 kg naar 140 kg per jaar met de invoering van GFT bij hoogbouw.

Voorwaarden en investeringen

Voor de gescheiden inzameling van GFT worden twee typen voorzieningen overwogen: de beugel en de cocon (zie bijgevoegde afbeelding, bron: ROVA). Op basis van een aannamenverdeling van 2/3 beugels en 1/3 cocons, betekent dit dat er in totaal 96 voorzieningen nodig zijn. Per locatie zullen meestal 1 of 2 voorzieningen (in beugel dan wel cocon) worden geplaatst, waarbij het zelden voorkomt dat er drie nodig zijn.

De investeringen voor de gescheiden inzameling van GFT (verzorgd door ROVA) met additionele kosten van ongeveer € 5 per huishouden. Na de vaststelling van het Gemeentelijk Grondstoffen Plan (GGP) wordt een gedetailleerd uitvoeringsplan opgesteld.

Zoals gezegd worden de investeringen gedaan door ROVA en worden de jaarlijkse kapitaalslasten (rente, afschrijving), onderhoud en inzamelen en verwerkingskosten jaarlijks in rekening gebracht.

Flankerend beleid: GFT bakjes voor huishoudens hoogbouw

Om het voor inwoners gemakkelijker te maken om het GFE thuis te verzamelen – waarna het naar de verzamelcontainers wordt gebracht wordt voorlichting geven over de mogelijkheden van bijvoorbeeld het gebruik van bakjes of (composteerbare) zakjes.

“Een vriendin van mij heeft op haar aanrecht een klein prullebakje, dat vond ik erg slim dus dat wil ik zelf ook nog gaan halen.”

Overwogen kan worden om bij de uitvoering eenmalig GFT bakjes te verstrekken aan inwoners van hoogbouw, om de mogelijkheid tot gescheiden inzameling thuis te bieden. De kosten hiervan bedragen circa € 5 per huishouden (circa 3.200 huishoudens) en zijn eenmalig.

4.2.2 Maatregel 5: Heroverwegen van de inzamelfrequentie van PMD

In de huidige situatie worden de minicontainers voor PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drinkpakken) 1x per 4 weken aan huis ingezameld. De maatregel omvat een heroverweging en verhoging van de inzamelfrequentie naar 1x per 3 weken. Dit wordt overwogen omdat uit de enquête blijkt dat 80% van PMD containers helemaal vol is als deze worden aangeboden. Het kan dus zijn dat bij te volle containers een deel van het PMD niet meer geschieden wordt en in het restafval terecht komt.

Op de vraag “wat is nodig om restafval te verminderen en meer grondstoffen te scheiden?” noemt ongeveer 40% van de respondenten een hogere inzamelfrequentie voor het PMD en/of een extra PMD container als gewenste maatregel. Zij lichten toe dat zij met de huidige inzamelfrequentie niet uitkunnen.

Ook blijkt uit zowel enquêteresultaten als passanteninterviews dat er onduidelijkheid bestaat over wat wel en niet in de PMDcontainer mag.

Extra communicatie en mogelijkheid voor een extra container

Een hogere inzamelfrequentie voor PMD heeft als voordeel dat de service voor het gescheiden aanbieden van deze materialen wordt verbeterd. Hierdoor krijgen inwoners meer gelegenheid om hun PMD weg te gooien. Echter, een potentieel nadeel is dat bij extra ruimte in de PMDcontainers inwoners mogelijk minder aandacht hebben voor de kwaliteit van het PMD dat ze weggooien. Dit kan leiden tot een toename van vervuiling en afkeur van het ingezamelde PMD. Om tegemoet te komen aan de wensen van inwoners, heeft de gemeente de volgende aanpak gekozen:

- Extra communicatie: Aangezien inwoners aangeven onduidelijkheid te ervaren over wat wel en niet in de PMDcontainer mag, zal er extra communicatie plaatsvinden om hierover duidelijkheid te verschaffen.
- Mogelijkheid voor extra minicontainer: Momenteel is het alleen mogelijk voor grote gezinnen om een extra container aan te vragen. Dit beleid wordt tijdelijk verruimd, zodat ook huishoudens die echt niet genoeg ruimte hebben voor hun PMD een tijdelijke minicontainer kunnen aanvragen. Indien inwoners deze container willen behouden, is dat mogelijk.

Indien blijkt dat bovenstaande maatregelen niet het gewenste effect hebben, wordt er overwogen om alsnog de inzamelfrequentie te verhogen naar 1 keer per 3 weken.

Het wel of niet toepassen van deze maatregel vergt dus nog wel een afweging. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met extra kosten bij het verhogen van de inzamelfrequentie.

Investering en effect

De kosten voor communicatie zijn al meegenomen in maatregel 1. Daarnaast is de verwachting dat niet elk huishouden een extra container gaat aanvragen, omdat dit ook extra ruimte vergt. De geschatte kosten voor extra PMDcontainers per huishouden zijn naar verwachting circa € 5 per huishouden per jaar en voor het uitzetten van een extra container € 30 per keer.

“Onze kinderen moeten het nu aanstampen. Dat moet anders kunnen.”

Het verhogen van de inzamelfrequentie voor PMD naar 1x per 3 weken brengt extra kosten met zich mee. Er moeten extra inzamelrondes (van 13 naar 18) worden uitgevoerd, waarbij er rekening mee moet worden gehouden dat de meeste huishoudens bij elke inzamelronde hun PMD bak aan de straat zullen zetten. Ook al is deze nog niet helemaal vol. De kosten voor de hoger inzamelfrequentie (5 extra inzamelrondes per jaar) worden geprognoseerd op circa € 5,30 per huishouden.

Er wordt geen extra vermindering van restafval of meer gescheiden PMD verwacht. Er wordt wel rekening gehouden met extra vervuiling van het PMD waarmee kosten voor afkeur zijn gemoeid.

Voorwaarden en condities

Op basis van ervaringen elders en kijkend naar de kwaliteit van het PMD in de gemeente Hardenberg wordt voorgesteld om de inzamelfrequentie van het PMD niet te wijzigen. Dit zal namelijk naar verwachting niet leiden tot meer kwalitatief goed PMD, en inwoners die met één container niet uitkomen, kunnen eventueel een extra container aanvragen. Deze mogelijkheid kan dan ook meer en beter onder de aandacht worden gebracht.

4.2.3 Maatregel 6: Inzameling OPK met minicontainers aan huis gemeentedeckend

In de huidige situatie wordt oud papier en karton (OPK) ingezameld via verzamelcontainers bij verenigingen en door het ophalen aan huis door vrijwilligers van verenigingen met inzamelvoertuigen (met chauffeur) van private onderneming Jansen Papier.

Uit de inwonersenquête blijkt dat 25 tot 33% van de inwoners meer service wenst, zoals vaker aan huis ophalen en opslagmogelijkheden aan huis. Voornamelijk grote gezinnen geven de voorkeur aan deze uitgebreidere dienstverlening. Ondanks deze vraag om meer service is de hoeveelheid ingezameld papier met een scheidingspercentage van 93% wel erg groot. Op basis van onderzoek naar de samenstelling van het huishoudelijk restafval zit er nog slechts 4 kg OPK per inwoner in het restafval. Met andere woorden, het aanpassen van de huidige situatie moet duidelijk voordelen met zich brengen.

Investering voor aanpassing huidige systeem

Een mogelijke maatregel betreft het uitbreiden van het inzamelen van oud papier aan huis met minicontainers voor alle huishoudens in de laagbouw in alle dorpen, kernen en het buitengebied. Voor hoogbouw worden ondergrondse verzamelcontainers geplaatst.

“Ik ben verhuisd naar Hardenberg uit Urk. Daar hebben ze OPK containers, geen gedoe met dozen of zakken, alles uit het zicht. Dat zou ik ook wel willen.”

Op basis van de businesscase is berekend welke investeringen (minicontainers) en logistieke kosten met het aan huis inzamelen van OPK zijn gemoeid. De jaarlijkse kosten bedragen circa € 390.000. De huidige kosten voor inzameling door Jansen met behulp van vrijwilligers bedragen € 8,90 per huishouden (inclusief opbrengst, exclusief verwerkingskosten). Met de nieuwe inzameling aan huis via minicontainers wordt dit € 22 per huishouden. Additionele kosten zijn dus circa € 13 per huishouden.

In financieel opzicht lijkt een aanpassing van het huidige systeem financieel niet aantrekkelijk. Waarbij tevens dus geen aanzienlijke verbetering van het milieueffect wordt verwacht. Een scheidingspercentage van 93% is iets om trots op te zijn met de huidige manier van inzamelen. Vooralsnog proberen we de huidige inzamelwijze zo lang als het kan in stand te houden.

Aandachtspunten bij het in stand houden van het huidige systeem

Belangrijke aandachtspunten bij het huidige systeem zijn de beschikbaarheid (alleen in weekends of avonden) van vrijwilligers (wat vooralsnog in de Hardenberg geen probleem lijkt) en de arboteknische en veiligheidsaspecten van de inzet van vrijwilligers. En in veel gemeenten is de inzameling van oud papier met vrijwilligers om deze redenen gestopt. Ook omdat de betrokken (particuliere) inzamelaars die zorgdragen voor de voertuigen en chauffeurs vanwege veiligheids- en beschikbaarheidsaspecten deze werkzaamheden niet meer willen uitvoeren.

“OPK moeten we wegbrengen. Ach dat is ook prima, maar ophalen is makkelijker.”

Als optie kan worden overwogen om vooralsnog alleen minicontainers te plaatsen bij huishoudens in de ‘witte vlekken’ gebieden. Gebieden waar het voor inwoners erg lastig is om oud papier gescheiden aan te bieden (bijvoorbeeld omdat zij ver moeten rijden naar een verzamelcontainer bij een vereniging). Hiervoor is nader onderzoek gewenst.

Een volledige overgang naar minicontainers is een optie voor de toekomst. De overgang zou dan geleidelijk kunnen plaatsvinden met betrokkenheid van verenigingen en rekening houden met de inkomsten die zij nu genereren bij het inzamelen van OPK.

4.2.4 Maatregel 7: Omgekeerd inzamelen

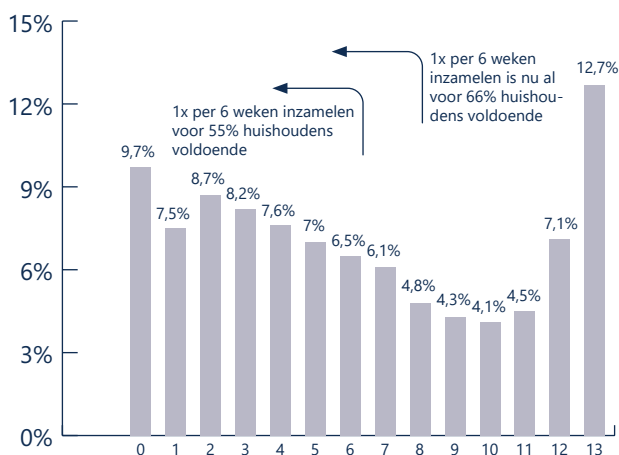
Met omgekeerd inzamelen wordt bedoeld dat restafval door inwoners in laagbouw moet worden weggebracht naar een verzamelcontainer. Inwoners kunnen restafval dan wegbrengen wanneer zij dit willen (in plaats van 1 keer per vier weken aan huis ophalen). Hierdoor ontstaat ook meer ruimte voor grondstoffencontainers die aan huis worden opgehaald. ROVA heeft ervaring met verschillende vormen van omgekeerd inzamelen en kan adviseren op basis van deze ervaringen. Deze maatregel moet worden afgestemd op andere initiatieven, zoals communicatieprogramma's.

Voorwaarden en condities

Het wordt aanbevolen om deze maatregel pas te implementeren wanneer duidelijk wordt dat, ondanks de inzet van andere maatregelen, het streefdoel van 50 kg restafval niet wordt behaald. Deze maatregel heeft aanzienlijke impact op inwoners, maar blijkt wel effectief in het verminderen van restafval. In de huidige situatie wordt het restafval met minicontainers 1x per 4 weken aan huis opgehaald. Met omgekeerd inzamelen wordt bedoeld dat de service op het aanbieden van restafval geleidelijk wordt verminderd, en tegelijk de service op het gescheiden aanbieden van recyclebare grondstoffen wordt vergroot.

Deze maatregel wordt gefaseerd in twee stappen ingevoerd. In stap 1 wordt de inzamelfrequentie voor restafval met minicontainers verlaagd. Deze stap is van toepassing op alle huishoudens in laagbouw, waar restafval met een minicontainer aan huis wordt opgehaald. Stap 2 wordt gezet na evaluatie van de effecten en ervaringen met stap 1 en na een daartoe te nemen besluit. Dit wordt in het vervolg van deze maatregel verder toegelicht.

Verdeling aantal aanbiedingen minicontainer restafval per jaar (Hardenberg 2023)

In de huidige situatie wordt restafval 1x per 4 weken aan huis ingezameld. De volgende grafiek toont dat twee derde (66%) van alle huishoudens in Hardenberg waar restafval aan huis wordt ingezameld, dit slechts 8 keer per jaar aanbieden. Voor hen is een frequentie van 1x per 6 weken dus nu al voldoende. In voor 55% van de huishoudens is 1x per 8 weken al genoeg. Door het aanbieden van restafval wat meer te ontmoedigen, worden inwoners gestimuleerd om zo veel mogelijk afval te scheiden. Maar voor huishoudens die met een lagere inzamelfrequentie niet uitkomen moet natuurlijk wel een alternatief geboden worden.

Stap 1 verlaging van de inzamelfrequentie voor restafval

In stap 1 wordt de inzamelfrequentie van de huishuishouding van het restafval in de gehele gemeente (dus ook buitengebied) verlaagd. Dit gebeurt stapsgewijs. Bij aanvang in 2025 naar 1x per 6 weken. Na één of twee jaar (na evaluatie en besluit) naar 1x per 8 weken. Deze aanpak betekent dat inwoners niet meteen al hun restafval elders moeten brengen. Er blijft nog steeds huishuishouding inzameling beschikbaar.

Zoals gezegd moet er voor de huishoudens die met een lagere frequentie zo nu en dan niet uitkomen een alternatief worden geboden. De huishoudens waar het restafval aan huis wordt opgehaald krijgen daarom ook de mogelijkheid om restafval weg te brengen naar al in de gemeente aanwezige ondergrondse verzamelcontainers voor restafval. In 2023 zijn er 58 ondergrondse containers beschikbaar. Deze containers zijn toegankelijk met de milieupas. Ervaring in andere gemeenten leert dat inwoners gebruik blijven maken van de restafvalcontainer bij huis en dat daarnaast een klein deel van de inwoners ook af en toe restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer brengt (overloopvoorziening). Tegelijkertijd wordt met de andere maatregelen in het grondstoffenbeleidsplan het scheiden van recyclebare grondstoffen verder gestimuleerd en gefaciliteerd.

Investing en effect

Het verlagen van de inzamelfrequentie vergt geen extra investeringen en de inzamelkosten blijven gelijk. Een lagere inzamelfrequentie leidt namelijk ook tot een verhoging van het aantal minicontainers dat op een inzameldag wordt aangeboden.

Het milieueffect (vermindering van het restafval) wordt geschat op 10% bij een inzamelfrequentie van 1x per 6 weken. Dit is per saldo een kostenverlaging van € 4 per huishouden per jaar. Bij een inzamelfrequentie van 1x per 8 weken wordt een reductie van 15% restafval geprognosticeerd. Per saldo circa € 5 lagere kosten per huishouden.

Voorwaarden en flankerend beleid

Het verlagen van de inzamelfrequentie vergt een goede uitleg en communicatie richting de inwoners. Het is van belang om de effecten en ervaringen zeker in de beginperiode goed te monitoren.

“Extra containers in de buurt plaatsen. Zodat mensen hun afval daarin kunnen gooien als hun bak te vol is”

Voor huishoudens die niet (of nog niet) uitkomen met de lage inzamelfrequentie wordt een alternatief geboden. Zij kunnen gebruik maken van de al aanwezige ondergrondse containers. Eventueel wordt op enkele strategische plekken een extra ondergrondse containers voor restafval geplaatst. Met de hiermee gemoeide investering is in stap 1 nog geen rekening gehouden. Met het eventueel plaatsen van een of enkele ondergrondse restafvalcontainers kan een brug worden geslagen met stap 2. Na vaststelling van het grondstoffenbeleidsplan wordt onderzocht op welke locaties in de gemeente een extra ondergrondse container gewenst is. Voor huishoudens in het buitengebied die niet uitkomen met de verlaging van de inzamelfrequentie wordt de mogelijkheid geboden om een extra minicontainer aan te vragen.

Stap 2 omgekeerd inzamelen

In stap 2 gaat de inzameling van restafval in de kernen van de gemeente Hardenberg van een haalsysteem naar een brengsysteem. De huishoudensinzameling van restafval met minicontainers wordt gestopt en daarvoor in de plaats krijgen de inwoners in de kernen een milieupas om het restafval weg te brengen naar ondergrondse verzamelersystemen in hun nabijheid. Hiervoor worden nieuwe ondergrondse containers voor restafval in de wijken en buurten geplaatst. Zoals gezegd wordt stap 2 alleen in de kernen uitgerold. Bij huishoudens in het buitengebied of waarvoor de afstand tot een ondergrondse container te groot wordt, blijft de inzameling aan huis.

Investering en effect

Er wordt uitgegaan van het plaatsen van 153 extra ondergrondse containers. Inclusief de al aanwezige ondergrondse containers zijn dit er in totaal 211. Dit betekent dat ongeveer 100 huishoudens gebruik maken van 1 ondergrondse container.

De investering voor de aanschaf en plaatsing van de nieuwe ondergrondse containers wordt door de inzamelorganisatie ROVA gedaan waarbij de jaarlijkse kosten voor rente, afschrijving en onderhoud bij de gemeente in rekening worden gebracht. De kosten voor de inzamelmiddelen en de logistieke kosten (het legen van de containers) worden geschat op € 10,25 per huishouden.

Daar staan tegenover de lagere verwerkingskosten voor het restafval. Het milieueffect (vermindering van het restafval) wordt geschat op 35% reductie van het restafval (ten opzichte van de huidige situatie). Per saldo wordt een kostenverlaging geschat van € 3,80 per huishouden.

Voorwaarden en condities

Zoals gezegd wordt stap 2 pas gezet na evaluatie van de effecten en ervaringen met stap 1 en na een daartoe te nemen besluit. Met het doorontwikkelen naar omgekeerd inzamelen worden de condities gecreëerd waarmee de gewenste trendbreuk richting nog maximaal 50 kg restafval per huishouden kan worden bewerkstelligd.

4.2.5 Maatregel 8: Optimalisatie milieustraat

Deze maatregel streeft naar verdere optimalisatie van het milieubrengstation. De grondstofmonitoranalyse bevestigt de potentie van het beter en meer gescheiden inzamelen van grofvuil. Onderdeel hiervan is al het lopende traject rondom het onderzoek naar de mogelijkheden van een circulair ambachtscentrum, een multifunctionele ruimte die een milieustraat, sorteerhal, kringloopwinkel, reparatiewerkplaats en educatieruimte omvat. Dit onderzoek, mede gefinancierd door een subsidie van Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, wordt uitgevoerd in de periode 2024-2025.

Inzet van de GRIPwagen

Uit de enquête blijkt dat 65% van de inwoners tevreden is over het "afvalbrengstation" of "milieubrengstation." Om extra service te bieden en meer grondstoffen lokaal in te zamelen, wordt er een mobiele milieustraat ingezet, bekend als de "GRIPwagen" (Grondstoffen Inleverpunt). Deze maatregel is ook besproken tijdens de passanteninterviews. Het merendeel van de respondenten gaf aan dat ze geholpen zouden zijn met deze maatregel.

Deze vervangt de huidige inzameling van Klein Chemisch Afval (KCA) en kan ook negen hoofdstromen van gescheiden grofvuil inzamelen, alles passend in een grote boodschappentas. Dit vergemakkelijkt het voor inwoners om hun afval te scheiden en in te leveren, met minimale overlast.

De verwachte opbrengst van afval per inwoner is ongeveer 1,5 kg. Hoewel dit op het eerste gezicht bescheiden lijkt, is de impact op bewustwording en gedragsverandering aanzienlijk. Het massaeffect van dergelijke voorzieningen is in verhouding beperkt, maar de communicatieve waarde kan juist zeer groot zijn. De voorziening straalt uit dat de gemeente Hardenberg alle mogelijkheden biedt om grondstoffen zo veel als mogelijk gescheiden aan te bieden, om daarmee bij te dragen aan een samenleving zonder verspillingen.

Investering

Met de inzet van de GRIPwagen zijn voor de gemeente Hardenberg geen investeringen gemoeid. ROVA beschikt over dergelijke voorzieningen, die direct kunnen worden ingezet in de gemeente Hardenberg. De additionele kosten per huishouden bedragen €1 per huishouden per jaar, uitgaande van het volgende schema (ter illustratie) van halteplaatsen, frequenties en tijden. De exacte halteplaatsen, tijden en frequentie worden in de uitvoeringsfase nader bepaald.

Plaats	Frequentie	Uren op standplaats
Hardenberg	1 x per week	2,5 uur
Dedemsvaart	1 x per week	2,5 uur
Balkbrug	1 x per 2 weken	2,5 uur
Slagharen	1 x per 2 weken	2,5 uur
Bergentheim	1 x per 2 weken	2,5 uur
Gramsbergen	1 x per 2 weken	2,5 uur

4.2.6 Maatregel 9: Gescheiden inzameling van luiers

Deze maatregel focust op het verbeterpunt van gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal in Hardenberg, aangezien er momenteel geen specifieke inzamelvoorzieningen voor luiers zijn. Hoewel niet alle inwoners van Hardenberg dit afval produceren, wordt het als een belangrijk aandachtspunt gezien naast de regeling voor medisch afval. Verder bevat het restafval 9,5 kg/inw. luiers.

Uitkomsten bewoners enquête

Inwoners met luiers en/of incontinentiemateriaal zijn over het algemeen minder tevreden, wat aangeeft dat dit een veelgenoemd verbeterpunt is. Hoewel niet iedereen deze afvalsoort heeft, is er een sterke wens voor gescheiden inzameling, zoals blijkt uit de enquête. Van de totaal 1.120 respondenten hebben 71 als wens genoemd de mogelijkheid voor gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal. Hoewel dit slechts 6% van de respondenten betreft, moet worden opgemerkt dat het 9% van de huishoudens in Nederland kinderen van jonger dan 5 jaar heeft¹¹.

Aandachtspunten

Hoewel er een wens is voor gescheiden inzameling van luiers zijn er wel een tweetal aandachtspunten:

- Momenteel ontbreekt het landelijk aan verwerkingscapaciteit, en het verbranden van gescheiden ingezamelde luiers met restafval wordt als onwenselijk beschouwd vanwege de beeldvorming.
- Er wordt gewerkt aan een producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor luiers, waarbij zowel inzameling als verwerking door producenten wordt overgenomen. In het recent verschenen rapport 'Onderzoek naar invoering van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor luiers en incontinentiemateriaal' van Tauw en Rebel wordt geadviseerd om een minimaal inzamelpercentage (van 30%) van het eenmalige luier en incontinentieafval bij het invoeren van de UPV op 1 januari 2026, dat in de jaren daarna telkens geleidelijk op gaat lopen.

Het lijkt er dus op dat er vanaf 2026 gescheiden luierinzameling vanuit de producenten op gang zal komen. Het is nog de vraag hoe deze eruit gaat zien en in hoeverre op dat moment bestaande gemeentelijke luierinzamelingen daarin worden meegenomen.

Investing en effect

Voor het verzamelen van luiers zal de investeringsopgave en het bruto exploitatie-effect per huishouden neerkomen op €2,90. Dit omvat het aanbieden van ongeveer 5 kg luiers per inwoner voor recycling, verspreid over 40 bovengrondse containers van 3 m³ (op basis van 1500 inwoners per container). Deze berekening is inclusief vermeden kosten, inzamelmiddelen, inzamelen, aftransport en verwerking, maar houdt nog geen rekening met kosten voor overslag en communicatie. Op basis van een generieke 'luier tool' wordt een indicatie gegeven van de investering en het te verwachten effect.

Bij deze berekening is geen rekening gehouden met de inzamelvergoeding die door producenten aan gemeenten verstrekt zal gaan worden in verband met de UPV voor luiers. Een inzamelvergoeding in het kader van een UPV is erop gericht om de door de gemeente gemaakte kosten volledig te dekken.

Voorwaarden

Alles overwegend wordt geadviseerd om vooralsnog om geen gescheiden luierinzameling in te richten, gezien de huidige onzekerheid over voldoende capaciteit voor luierrecycling en de uitvoering van de producentenverantwoordelijkheid (UPV) met de daarin opgenomen doelstellingen.

Deze ontwikkelingen worden gevolgd, en op het moment dat er voldoende recyclingcapaciteit voor duurzame verwerking van luiers en incontinentiemateriaal beschikbaar is, zal een voorstel voor gescheiden inzameling van luiers in de gemeente Hardenberg worden opgesteld.

4.2.7 Maatregel 10: Optimalisatie inzameling textiel

Optimalisatie van de inzameling van textiel met mogelijke uitbreiding of herplaatsing van containers naar beter bereikbare/zichtbare locaties. Ook wordt genoemd dat inwoners niet goed lijken te weten wat er in de textielbak mag. Er zijn momenteel 17 textielcontainers in Hardenberg. Dit zijn 3.500 inwoner per container, terwijl de norm 2.000 – 2.500 inwoners per container is (en in ieder geval bij een supermarkt). Het plaatsen van 5 extra containers (2.700 inwoners per container) op strategische goed bereikbare plekken kan bijdragen aan meer en beter scheiding van textiel.

11) CBS Statline: 762.000 gezinnen met kinderen 0-5 jaar.
Totaal aantal huishoudens Nederland 8,3 miljoen.

Textiel containers in gemeente Hardenberg, 2024

In totaal 17 textiel containers.

Bron: Sympany (2024), ROVA (2024)- Gecreëerd met Datawrapper

De gemeente Hardenberg heeft de verwerking en inzameling ondergebracht bij Sympany. Dit zit niet in de DVO van ROVA. Hierop is één uitzondering, namelijk de ondergrondse verzamelcontainers voor textiel. Deze zijn van ROVA en zitten in de DVO met ROVA. Het gaat daarbij om alleen de voorziening zelf, de inzameling vanuit deze voorzieningen wordt door Sympany gedaan. En alleen om de ondergrondse voorzieningen. De bovengrondse voorzieningen zijn van Sympany.

Uitkomsten bewonersenquête

Uit de enquête en de textielquiz op het participatieplatform blijkt dat inwoners niet goed op de hoogte zijn van wat er in de textielbak mag. Het is van belang dat duidelijker wordt gemaakt wat wel en niet in de textiel container gedeponerd mag worden. Meer containers zorgen daarnaast ook voor meer zichtbaarheid.

“De lokale containers dichterbij zetten en er ook meer neerzetten, zodat de meeste mensen niet meer zo ver moeten rijden.”

Investeringsopgave en effect

Een investering van 5 extra containers (2 BC + 3 OC) op strategische plekken kost jaarlijks € 0,20 per huishouden. Hiervan is uitgegaan van 2x een bovengrondse container (jaarlijkse kosten: € 600) en 3x een ondergrondse container (jaarlijkse kosten: € 4.500).

Communicatie hierover wordt onderdeel van het communicatieprogramma op basis van door ROVA ter beschikking gestelde content.

4.3 Prijsprikkel/ diftar

4.3.1 Maatregel 11: Verhouding vast en variabel deel afvalstoffenheffing

Deze maatregel gaat in op de verhouding tussen het vaste en variabele deel van de afvalstoffenheffing. De verhouding tussen het vaste deel en het variabele deel van de afvalkosten is een belangrijk aspect van het afvalbeheerbeleid. De variabele prijsprikkel geeft een extra stimulans voor preventie en meer afvalscheiding en een bewustere omgang met afval. Huishoudens worden gestimuleerd om minder restafval te produceren en meer te scheiden, wat uiteindelijk leidt tot een vermindering van de belasting van het milieu en lagere verwerkingskosten. Een te hoge financiële prikkel kan bijvoorbeeld leiden tot ongewenst ontwijkgedrag en veel minder aanbiedingen dan geprognosticeerd. In de praktijk blijkt een verhouding van 75-25% vaak goed werkbaar te zijn, maar ook enigszins risico-avers. Dit is de situatie in Hardenberg en betekent dat 75% van de kosten als vast deel wordt berekend, waardoor er zekerheid is dat een groot deel van de baten daadwerkelijk wordt ontvangen. Uiteraard zijn hierbij uitzonderingen zoals kwijtscheldingen voor bepaalde huishoudens en niet-betalende gebruikers. Als we kijken naar de gemiddelde verhoudingen in Nederland op basis van volume en frequentie, ligt deze rond de 65-35%. Wanneer we kijken naar het gewicht, is de verhouding ongeveer 55-45%.

Uitkomsten enquête

Uit de inwonersenquête is gebleken dat meer dan 50% van de respondenten het gewenst vindt om de verhouding tussen het variabele en vaste deel aan te passen. 30% staat hier neutraal tegenover, terwijl 18% dit idee niet steunt.

Verhouding van 70-30% hanteren (in plaats van 75-25%)

Op basis van deze bevindingen en het streven naar een betere afvalscheiding en bewustzijn, wordt de verhouding aangepast naar 70-30%. Dit geeft een goede balans tussen het vaste deel, dat zorgt voor stabiliteit en zekerheid in inkomsten, en het variabele deel, dat als stimulans dient voor huishoudens om actief bij te dragen aan beter afvalscheiden.

4.3.2 Maatregel 12: Optimalisatie inzet afvalapp

Deze maatregel streeft naar de optimalisatie van de afvalapp door extra informatieprikkels toe te voegen, gericht op het gewenste scheidingsgedrag van inwoners. Dit betreft onder andere feedback aan inwoners over het eigen aanbod van afval. ROVA is al bezig met het implementeren van deze functionaliteit in de ROVAapp, en deze wordt naar verwachting medio 2024 beschikbaar voor de gemeente Hardenberg. Deze app behoudt de bestaande functionaliteiten en voegt nieuwe functies toe, zoals:

- Downloaden van inzamelkalender in pdf-formaat.
- Vereenvoudiging van het maken van afspraken en meldingen.
- Scheidingswijzer met geüpdatete tips voor inwoners op het dashboard.
- Inzicht in aanbodgedrag: Inwoners kunnen hun eigen aanbiedingen van afval in de toekomst bekijken.

De functionaliteit voor inzicht in het eigen aanbiedgedrag is ontwikkeld, maar is niet al direct vanaf de lancering voor de inwoners van de gemeente Hardenberg beschikbaar. Instellen hiervan gebeurt op verzoek van de gemeente en vergt onder andere het nodige inregelen en inbedding in bijvoorbeeld de afvalstoffenverordening. Het gaat immers om privacygevoelige informatie. Qua planning wordt ingezet op ontsluiten van deze functionaliteit zo snel als mogelijk in 2025, tegelijk met het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval naar 1x per 6 weken.

Investering en voorwaarden

Aan deze maatregel zijn voor de gemeente Hardenberg geen investeringen verbonden omdat dit onderdeel is van de dienstverlening van ROVA. Wel is het belangrijk dat de afvalapp gepromoot wordt onder inwoners.

4.4 Techniek en innovatie

4.4.1 Maatregel 13: Inzet van techniek en innovatie bij be- en verwerking

Deze maatregel omvat de inzet van techniek en innovatie bij be- en verwerking. Toekomstige ontwikkelingen kunnen ervoor zorgen dat er (andere) keuzes gemaakt worden in het afvalbeleid onder het mom van duurzaamheid, effectiviteit of financieel. Denk aan de inzameling en verwerking van luiers die al op kleine schaal plaatsvindt en naar waarschijnlijkheid binnen enkele jaren landelijk zal worden uitgerold. Of het technisch (na)bewerken van ingezamelde afval en grondstoffen. Dit betreft het 'opwerken' van ingezamelde stromen, waarmee de kwaliteit wordt verbeterd voor een hoogwaardige toepassing. Dit is primair een activiteit bij het (strategisch) contract en grondstoffenmanagement bij het aanbesteden van be- en verwerking. Daarvoor wordt een relatie gelegd met CirkelWaarde waarin ROVA, Circulus en AVU samenwerken. Onderdeel van CirkelWaarde is het handelshuis, dat zorg draagt voor het strategisch contract en grondstoffenmanagement.

CirkelWaarde is samenwerkingsverband van ROVA, Circulus en AVU (allen overheidsorganisaties met gemeenten als deelnemer) en vertegenwoordigen (de afval en grondstoffen van) circa 1,5 miljoen inwoners. CirkelWaarde draagt zorg voor de aanbesteding van de verwerking en recycling van alle ingezamelde afval en grondstoffen van deze 1,5 miljoen huishoudens. Daarmee wordt voldoende schaal (en countervailing power) gegenereerd om gunstige condities en contractvoorwaarden te behalen. Door de grote schaal beschikt de organisatie over veel expertise, middelen en professionaliteit om dit op een gedegen wijze te doen.

Bij het aanbesteden van de verwerking en recycling van alle ingezamelde afval en grondstofstromen door Cirkelwaarde staat het stimuleren en benutten van innovatieve technieken door verwerkers centraal. Met het doel meer hoogwaardige recycling en beheersbare kosten. De CO₂-heffing op het verbranden van restafval zal in de komende jaren – boven op de al bestaande Afvalstoffenbelasting – tot nog hogere kosten leiden, wat de noodzaak vergroot om grondstoffen te scheiden en hoogwaardig te recyclen. Als er niets wordt gedaan, gaat ook de afvalstoffenheffing stijgen. Het wordt dus steeds belangrijker en financieel gunstiger om te investeren in het scheiden van grondstoffen (en te focussen op preventie), waardoor er minder restafval overblijft.

Deze maatregel als onderdeel van het gemeentelijk grondstoffenplan is daarom in principe geen keuze. CirkelWaarde is een vast onderdeel van de dienstverlening en samenwerking met ROVA.

Het beleid en de strategie van CirkelWaarde is erop gericht dat met de gekozen be- en verwerkingsroutes voor de ingezamelde afval en grondstoffen wordt bijgedragen aan de betaalbaarheid van het huishoudelijk afvalbeheer (efficiënte inkoop), aan de transitie naar een circulaire economie, en rekening wordt gehouden met de impact op klimaat, leefomgeving en de (regionale) economie.

5 Een samenhangend pakket beleidsmaatregelen

5.1 Een integraal samenhangend pakket van maatregelen

Het streven is om tegen 2030 de hoeveelheid restafval per inwoner te verlagen tot maxi-maal 50 kg, onder andere door te zorgen dat inwoners goed geïnformeerd zijn, gemotiveerd zijn en de mogelijkheden hebben om afval te scheiden. Hiervoor is een uitgebreid pakket aan maatregelen ontwikkeld, gericht op het aanpakken van deze aspecten en het harmoniseren ervan. Daarnaast wordt er actief ingezet op het voorkomen van afval.

De volgende tabel presenteert de voorgestelde maatregelen de daarbij te verwachten kosten. Tegenover deze kosten staat een kostenverlaging van be- en verwerkingskosten.

Advies niet invoeren

Geadviseerd wordt om maatregel 5 (verhogen inzamel-frequentie PMD) en 6 (inzamelen OPK met minicontainers aan huis) niet uit te voeren. Zie voor de toelichting paragrafen 4.2.2. en 4.2.3.

Gefaseerde invoering

Met betrekking tot maatregelen 7 (omgekeerd inzamelen) en 9 (gescheiden inzameling luiers) wordt geadviseerd om deze op een later moment te overwegen en in te voeren.

Bij omgekeerd inzamelen wordt geadviseerd om de inzamel-frequentie van restafval in twee stappen te verlagen (van 1x4 weken naar 1x per 6 en daarna 1x per 8 weken) en op basis van evaluatie en een te nemen besluit over te stappen op het model 'omgekeerd inzamelen' waarbij inwoners het restafval moeten wegbrengen naar een verzamelcontainer. Op basis van een tussenevaluatie in 2026 kan dan worden overwogen om omgekeerd inzamelen vanaf 2027 toe te gaan passen.

Voor de gescheiden inzameling van luiers wordt geadviseerd om de ontwikkeling van de UPV en de totstandkoming van recyclingcapaciteit goed te volgen in de komende jaren. Op basis van de UPV zullen producenten een financiële vergoeding beschikbaar stellen aan gemeenten voor het gescheiden inzamelen van luiers. En het gescheiden inzamelen van luiers heeft pas zin als er voldoende recyclingcapaciteit beschikbaar is. Verwacht wordt dat dit rond 2026-2027 het geval zal zijn.

5.2 Financiën en gevolgen voor de afvalstoffenheffing

Uit het financieel perspectief, zoals beschreven in paragraaf 2.3 blijkt dat de beoogde reductie van restafval door preventie en betere scheiding kan leiden tot een besparing op de be- en verwerkingskosten van circa € 13 per huishouden.

Met het uitvoeren van dit integraal pakket van maatregelen wordt toegewerkt naar de gestelde ambities en doelstellingen.

Verwacht wordt dat met het nu voorgestelde pakket van maatregelen zonder het volledig invoeren van de maatregelen 'omgekeerd inzamelen' en 'inzameling luiers' circa 70% van het gestelde doel (reductie restafval richting 50 kg/inw) behaald kan worden. Dit betekent een financieel effect (verlaging kosten be- en verwerking) van circa € 9,30 per huishouden. De hoeveelheid restafval kan daarbij (door preventie en beter scheiding) dalen tot circa 67 kg/inw. per jaar.

Hierbij moet rekening worden gehouden met een ingroei-effect. Het ingroei-effect betreft de tijd waarin het gedragseffect (en de gewijzigde samenwerking van het afvalaanbod) maximaal is. Er wordt rekening gehouden met een oplopend effect waarbij het gedragseffect voor een deel in het eerste jaar (zeg 50%) en volledig in het tweede jaar gerealiseerd zal zijn. De te verwachten verlaging van kosten bedraagt zodoende € 4,70 in het eerste en € 9,30 in het tweede jaar.

In de volgende tabel gaan we ervan uit dat omstreeks 2027 de overgang naar omgekeerd inzamelen zijn beslag zal krijgen. En tevens dat de inzet op monitoring en controle op de kwaliteit van grondstoffen van maximaal op een basisniveau wordt uitgevoerd. De additionele exploitatiekosten bedragen zodoende € 16 per huishouden.

Verder moet rekening worden gehouden met de (jaarlijkse) verhoging van de Afvalstoffenbelasting (WBM). Er is uitgegaan van 7% per jaar. Ook is vanaf 2026 sprake van een CO₂-heffing op het verbranden van huishoudelijk restafval, waarbij het tarief jaarlijks stijgt. De volgende tabel toont de diverse kosten- en opbrengsten met in totaal het te verwachten effect (additionele kosten) op de afvalstoffenheffing per huishouden.

Uitvoering beleidsplan 2024 - 2030	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Hoeveelheid restafval kg/inw.	108	87,7	67,4	50	50	50	50
Kosten uitvoering beleidsmaatregelen (+)	€ -	€ 11,60	€ 11,60	€ 16,00	€ 16,00	€ 16,00	€ 16,00
Kostenreductie verwerkingskosten (-)	€ -	€ 4,66	€ 9,31	€ 13,30	€ 13,30	€ 13,30	€ 13,30
Additionele kosten Afvalstoffenbelasting (+)	€ -	€ 0,49	€ 0,78	€ 0,89	€ 1,22	€ 1,57	€ 1,95
Additionele kosten CO ₂ -heffing (+)	€ -	€ -	€ 0,48	€ 0,83	€ 1,54	€ 2,25	€ 3,08
Effect op afvalstoffenheffing met uitvoering GGP 2024 - 2030	€ -	€ 7,43	€ 3,55	€ 4,42	€ 5,46	€ 6,53	€ 7,73

In totaal bedragen de additionele begrote exploitatiekosten van de gekozen maatregelen in de eerste twee jaren circa € 11,60 per huishouden per jaar. Indien omstreeks 2027 ook omgekeerd inzamelen wordt ingevoerd (plaatsing van ondergrondse containers voor restafval) en het monitoren van de kwaliteit van grondstoffen op een lager peil wordt

gebracht, bedragen de additionele jaarkosten € 16 per huishouden.

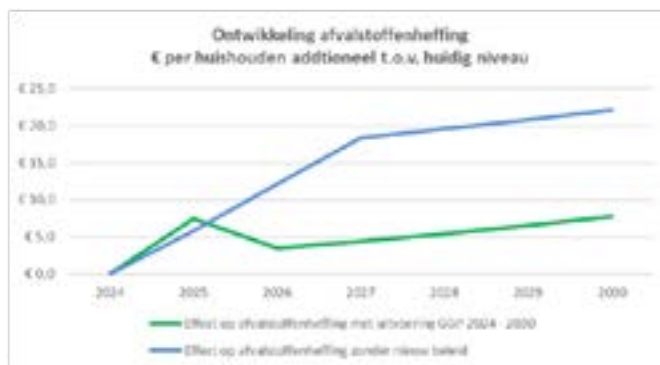
De kostenreductie voor be- en verwerking van afval- en grondstoffen neemt als gevolg van deze maatregelen in de loop van de jaren toe tot circa € 13,30 per huishouden. En rekening houdend met de stijgende Afvalstoffenbelasting én invoering van de CO₂-heffing wordt per saldo rekening gehouden met een verhoging van de afvalstoffenheffing van € 4 tot € 8 per huishouden in de komende jaren.

Deze uitkomst moet worden afgezet tegen de situatie waarin de gemeente Hardenberg geen beleidsmaatregelen treft, waarbij de milieuprestatie het stabiele niveau van de afgelopen (5) jaren volgt. De hoeveelheid huishoudelijk restafval blijft dan circa 108 kg/inw. per jaar. De volgende tabel toont het daarmee samenhangende effect op de afvalstoffenheffing, indien rekening wordt gehouden met de hiervoor geschetste ontwikkeling van de fiscale maatregelen omtrent de Afvalstoffenbelasting en CO₂-heffing.

Omdat zonder beleidsmaatregelen de hoeveelheid restafval relatief groot blijft, en de fiscale maatregelen juist gericht zijn op het restafval, wordt rekening gehouden met een oplopend hogere afvalstoffenheffing van € 6 tot € 22 per jaar.

De volgende grafiek toont de geprognosticeerde verhoging van de afvalstoffenheffing (additioneel ten opzichte van het huidige niveau) met en zonder uitvoering van de maatregelen in het grondstoffenbeleidsplan.

In beide situaties moet rekening worden gehouden met een hoger wordende afvalstoffenheffing. Echter als gevolg van de maatregelen in het grondstoffenbeleidsplan wordt deze verhoging behoorlijk in toom gehouden. Circa € 14 lagere kosten per huishouden per jaar.

Overigens, met of zonder beleidsmaatregelen moet sowieso rekening worden gehouden met factoren die van invloed zijn op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Dit zijn grotendeels factoren die niet direct door de gemeente of door de uitvoeringsorganisatie te beïnvloeden zijn. Zoals de jaarlijkse inflatie, de ontwikkeling op de afval- en grondstoffenmarkten en daarmee samenhangende van be- en verwerkingskosten, fluctuerende vergoedingen die door producenten (Afvfonds/Verpact) aan gemeenten beschikbaar worden gesteld, et cetera.

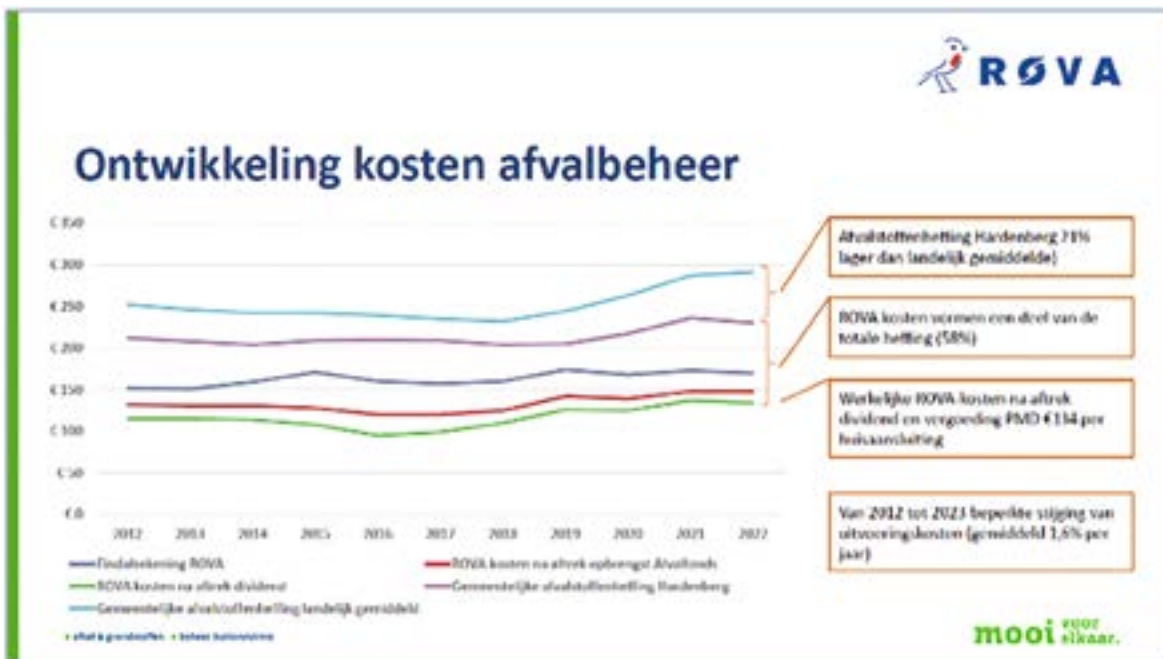

Maatregel	Wat gaan we doen?	Wanneer?	N.t.b.	Additionele kosten per hh (excl lagere verwerkingskosten)	
Preventie en bewustwording					N.v.t.
1 Stevig communicatie-programma	Intensivering communicatieprogramma. Gericht op duidelijke en positieve boodschap richting inwoners.	Per 2025.		€ 1,00	
	Kernelementenaanpak en afvalscheidingscoaches waarbij we de kwaliteit van ingezamelde stromen willen verbeteren.	Per 2025.		€ 4,40	
2 Preventie OPK: 'Ja/Ja sticker'	Met of zonder een 'Ja/Ja sticker' op de brievenbus ontvangen inwoners wel/geen ongeadresseerd reclamedrukwerk. Weekbladen ontvangt men altijd, tenzij een 'Nee/Nee sticker'.	Vorbereiden in Q3-4 2024. Invoeren per 2025.	nihil	€ 0,00	
3 Stimuleren van producthergebruik	Stimuleren/opzetten van initiatieven zoals ruilmarkten, tweedehandswinkels etc.	Vorbereiden in uitvoering in 2025.		€ 0,00	
Service en inzamelvoorzieningen					
4 Inzameling gft hoogbouw	We gaan GFT inzamelvoorzieningen plaatsen bij hoogbouwlocaties (ca. 3.200 huishoudens). Minicontainers in een beugel of in een cocon.	Vorbereiden in Q3-4 2024. Invoeren per 2025.		€ 5,00	
Gft-bakjes voor op het aanrecht	Flankerend beleid. Huishoudens kunnen GFT-bakje voor aanrecht aanvragen.	Bakjes worden beschikbaar gesteld. Inwoners kunnen aanvragen.			€ 5,00
5 Hogere inzamelfrequentie PMD	Niet van toepassing.	Deze maatregel wordt afgeraden c.q. niet uitgevoerd.			€ 5,30
6 Inzameling OPK met minicontainers aan huis gemeentedeckend	Niet van toepassing.	Deze maatregel wordt afgeraden. We gaan door met de huidige inzamelmethode met vrijwilligers zo lang als het kan.			€ 13,00
7 Omgekeerd inzamelen (gefaseerde aanpak met beslismomenten)"	Stap 1. Inzamelfrequentie restafval van 1x per 4 weken naar 1x per 6 weken. Inwoners kunnen indien nodig gebruik maken van bestaande ondergrondse restafvalcontainers (OC).	Invoeren per 2025.			
	Flankerend beleid: plaatsing van extra OC's waar dat nodig is.	Onderzoek Q3-4 2024 + extra gewenste ondergrondse containers beschikbaar per 2025.			
	Flankerend beleid: huishoudens in buitengebied die niet uitkomen met deze frequentie kunnen tweede minicontainer voor restafval aanvragen.	Per 2025.			
		Stap 2. Evaluatie Q1 2026. Eventuele verlaging van de frequentie eind 2026 / begin 2027.		€ 0,00	
		Stap 3. Evaluatie 2028 en besluitvorming. Indien daartoe wordt besloten implementatie in 2029.			
8 Optimalisatie milieustraat (brengvoorziening grofvuil)	Optimalisatie van onze milieustraat wordt nader onderzocht.	Uitvoering onderzoek optimalisatie milieustraat 2024-2025.			
	De inzet van de GRIP-wagen om meer grondstoffen in te zamelen buiten de milieustraat. Vervanging voor huidige KCA inzameling.	GRIP-wagen per 2025.	GRIP-wagen per 2025	€ 1,00	
9 Gescheiden inzameling van luiers	Er is in onze regio nog onvoldoende recyclingcapaciteit. Zodra voldoende recyclingmogelijkheden zijn, gaan we inzameling van luiers onderzoeken en voorleggen voor besluitvorming.	Planning nog niet bekend. Afhankelijk van beschikbaarheid recyclingcapaciteit.			
10 Optimalisatie inzameling textiel	"We gaan het aantal inzamelontainers uitbreiden (5 extra) en plaatsen op goed bereikbare/zichtbare locaties. Flankerend beleid: informeren wat wel/niet in de textielbak mag."	Onderzoek en plaatsing in 2025.		€ 0,20	
Prijsprikkel / diftar					
11 Verhouding vast en variabel deel afvalstoffenheffing	Het variabele deel van de afvalstoffenheffing verhogen en vaste deel verlagen (75-25%).	Onderdeel besluitvorming afvalstoffenheffing najaar 2024 of 2025.		€ 0,00	
12 Optimalisatie inzet afval-app	Optimalisatie van de afval-app door extra informatieprikkels toe te voegen, gericht op het gewenste scheidingsgedrag van inwoners.	De uitbreiding van de afval-app medio 2025 beschikbaar.		€ 0,00	
Techniek en innovatie					
13 Inzet van techniek en innovatie bij be- en verwerking	CirkelWaarde (onderdeel ROVA) draagt zorg voor effectieve en duurzame verwerking en recycling ingezamelde afval- en grondstoffen.	Vigerende praktijk.		€ 0,00	
Maximaal te verwachten kostenreductie be- en verwerken					

Deze tabel weergeeft alle 13 maatregelen, met daarbij 'wat gaan we doen', 'per wanneer' en de kosten daarvan.

Bijlagen

bijlage 1 Benchmark kostenefficiëntie en marktconformiteit ROVA

Marktconformiteit

- Een van de kernopdrachten is de bedrijfsmatige, efficiënte uitvoering → dagelijkse sturing, jaarlijkse optimalisaties in routing en planning
- Deel van het werkgebied wordt periodiek uitbesteed aan de markt (EU aanbesteding)
- Deelname aan benchmark huishoudelijk afval (Bron: Analyserapport 2021 www.benchmarkafval.nl; cijfers over 2021)

Gemeentelijke afvalbeheerkosten		
Totaal NL gemiddeld	€201	(bandbreedte €185 - 234)
Gemiddeld klasse D	€185	
ROVA kosten Hardenberg	€148	-20%
ROVA kosten Hardenberg (na aftrek dividend)	€137	-26%

• afval & grondstoffen • samen toekomst

ROVA

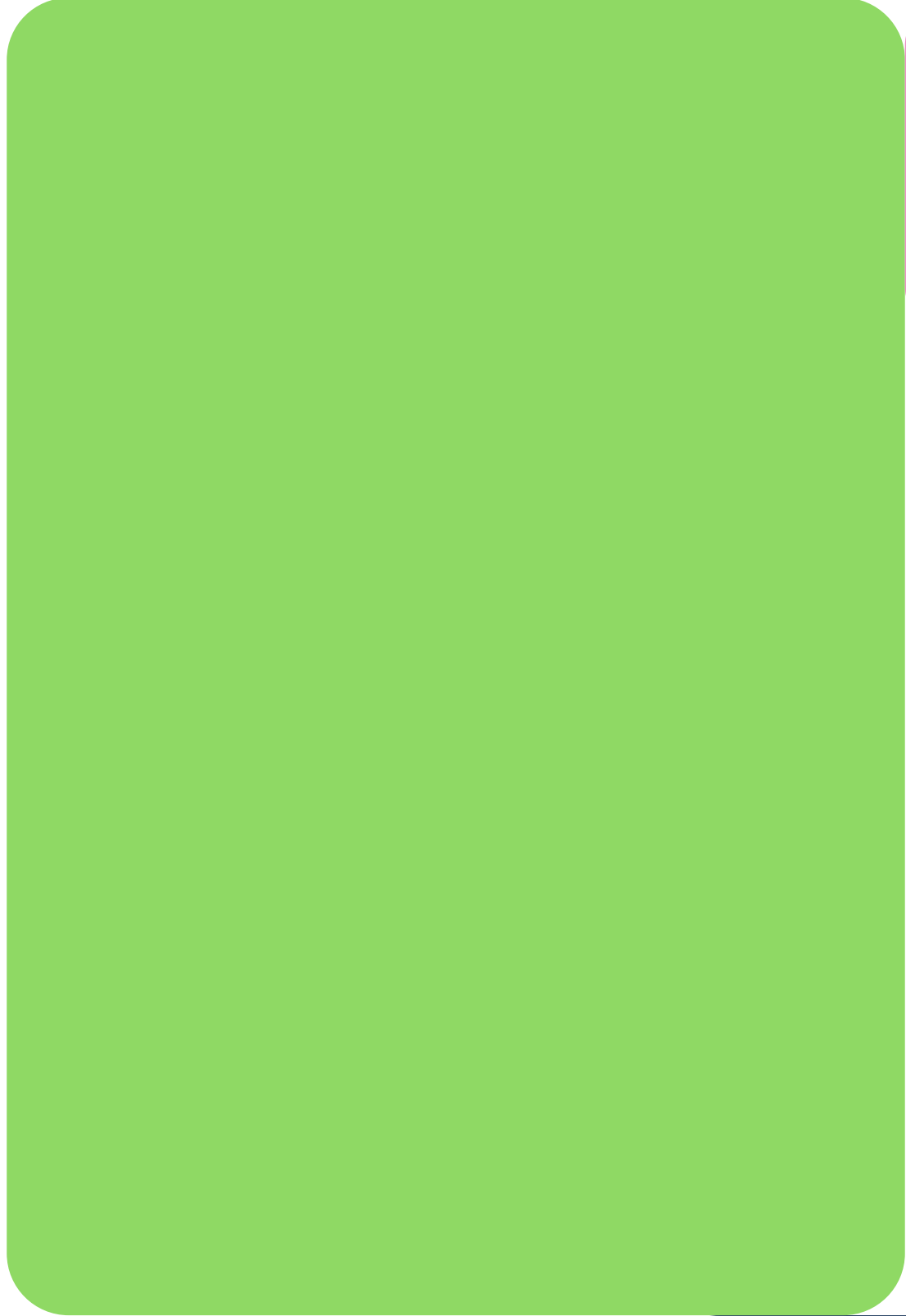
mooi voor elkaar.

Bron: Presentatie klankbordgroep gemeenteraad Hardenberg, 18 september 2023.

bijlage 2 Afvalonderzoek voorjaar 2023 (enquête)

Het rapport (Afvalonderzoek gemeente Hardenberg voorjaar 2023) is separaat bijgevoegd bij het gemeentelijk grondstoffenbeleidsplan. Dit rapport presenteert de resultaten van de uitgevoerde enquête.

Gemeente
Hardeberg